

Fenomén singles v kontextu sociální pedagogiky

Ilona Veselá

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Institut mezioborových studií

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ilona Veselá**
Osobní číslo: **H128075**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Fenomén singles v kontextu sociální pedagogiky**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 7/2014, včetně příloh, případně podle dalších materiálů. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně

konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na genderové rozdíly v postoji k vlastnímu životnímu stylu singles;
- na určení motivací, důvodů takto žít;
- na analýzu vlivu výchovy na život singles z pohledu sociální pedagogiky.

Součástí práce bude realizovaný kvantitativní výzkum zaměřený na různé podoby alternativních a zástupných vztahů charakteristických pro skupinu singles a dále na sociologickou charakteristiku vztahů, ze kterých se singles narodili.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BECK, Ulrich. Riziková společnost: na cestě k jiné moderně. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 431 s. POST, 9. sv. ISBN 80-864-2932-6.

GIDDENS, Anthony. Sociologie. Vyd. 1 Argo, 1999, 594 s. ISBN 80-720-3124-4.

KAISEROVÁ, Klára. Samota jako partner. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2005. ISBN 80-204-1280-8.

KELLER, Jan. Úvod do sociologie. 2. upr. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1992. ISBN 80-901-0597-1.

RENZETTI, Claire M. Ženy muži a společnost :. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2.

TOURNIER, Paul. Osamělost mezi lidmi: (příčiny a důsledky, východiska a řešení osamělosti). 1. vyd. Praha: Návrat domů, 1998, 148 s. ISBN 80-854-9515-5.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Antonín Dolák, Ph.D.

Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

15. prosince 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

Ve Zlíně dne 15. prosince 2014

doc. Ing. Aněžka Lengalová, Ph.D.
děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu

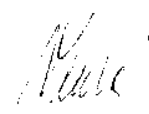
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 1.4. 2015

ILONA VESELA
.....
Jméno, příjmení a podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá fenoménem singles z pohledu sociální pedagogiky. Práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části definuje různé typologie singles a zabývá se vymezením alternativních a zástupných vztahů singles. Zabývá se důvody a motivacemi lidí žít jako singles. V praktické části je analyzován vliv výchovy na životní styl singles. Tato část se dále zabývá tím, jaké jsou hodnotové orientace singles a zda existují genderové rozdíly k vlastnímu životnímu stylu singles.

Klíčová slova: singles, gender, životní styl, výchova, hodnoty

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the phenomenon of singles from the social pedagogy point of view. The work is divided into two parts. The theoretical part defines various typologies of singles and determines alternative relationships of singles. Then it describes the reasons and motivation of people to live like singles. The practical part analyses the influence of upbringing on singles' lifestyle. This part also studies what the singles' value orientation is and whether there exist gender differences to the singles' own lifestyle.

Keywords: singles, gender, lifestyle, education, values

Poděkování:

Poděkovat bych chtěla svému vedoucímu PhDr. Mgr. Antonínu Dolákovi, Ph.D. za ochotu a cenné rady a především své rodině za nezměrnou toleranci, svému muži, který mi byl velkou oporou.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	2
I TEORETICKÁ ČÁST	3
1 SINGLES	4
1.1 MOTIVACE A DŮVODY ŽÍT JAKO SINGLE	5
1.1.1 Životní styl singles	7
1.2 VYMEZENÍ ALTERNATIVNÍCH A ZÁSTUPNÝCH VZTAHŮ.....	8
2 RODINA	10
2.1 CHARAKTERISTIKA VZTAHŮ, ZE KTERÝCH SINGLES VZEŠLY	10
2.2 VÝCHOVA	11
2.3 VÝCHOVA K RODIČOVSTVÍ.....	13
2.4 VÝCHOVNÉ STYLY.....	15
II PRAKTICKÁ ČÁST	17
3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	18
3.1 CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	18
3.2 INDIKÁTORY VÝZKUMU.....	19
3.3 POUŽITÉ METODY	21
4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ	22
4.1 HODNOTOVÉ ORIENTACE SINGLES	22
4.2 ALTERNATIVNÍ FORMY PARTNERSKÉHO ŽIVOTA	26
4.3 VLIV VÝCHOVY	29
ZÁVĚR	35
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	36
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	39
SEZNAM OBRÁZKŮ	40
SEZNAM TABULEK	41
SEZNAM PŘÍLOH	42

ÚVOD

V této práci se zabývám fenoménem singles v kontextu sociální pedagogiky, tedy v kontextu pedagogické disciplíny, která na základě exaktních poznatků řeší vztahy výchovy a společnosti, podílí se na vymezení cílů výchovy, zkoumá výchovné aspekty socializačního procesu a přispívá k rozvoji osobnosti ve výchovně-vzdělávacím procesu v rodině, škole a ve volném čase. (Kraus, 2001, s.11)

Dnešní média nám předkládají obraz svobodného člověka, který si život žije sám, bez závazků a bez starostí. Jeho život naplňuje jen řada humorných situací při hledání partnera. Svůj život si žije jednoduše až lehkovážně. Je ekonomicky nezávislý, má vlastní bydlení, úspěšnou kariéru. Čeština pro ně nemá přiléhavé pojmenování, proto se jim říká „singles“.

Čeští sociologové jako Mgr. Marcela Linková, nebo Mgr. Marcel Tomášek, se tímto tématem zabývají z několika pohledů. Ve své práci se chci zabývat genderovými rozdíly v postoji k vlastnímu životnímu stylu „singles“. Určení motivací a důvodů takto žít. Zajímá mě, zda se lidé rozhodují žít jako „singles“ dobrovolně a pokud ne, tak z jakého důvodu.

Při volbě tématu jsem byla ovlivněna také svojí osobní zkušeností. Mám možnost srovnání života v nevyhovujícím manželství, života „singles“ i života v harmonickém partnerském svazku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SINGLES

Americká sociální psychologka Bella DePaulo člení singles do 4 základních charakteristik.

Always single – vždy single, dále člení na single muž a single žena, cohabiting – kohabituující, divorced or separated – rozvedený nebo odloučený, widowed - ovdovělý

V typologii podle Staplese je kritériem míra otevřenosti vztahu. Rozděluje singles na free-floating unattached – bez závazků, mající náhodné schůzky, open – coupled relationship – relativně stálý, otevřený vztah, close – couple relationship – uzavřený vztah, committed single – singles v jedné domácnosti, kohabituující, s dohodou o společném soužití a accommodationist – dočasný nebo trvalý život single, často starší osoby

Kritériem v typologii sociologa Steina, která je nejčastěji užívanou, je dobrovolnost a dočasnost stavu singles. Voluntary temporary singles – dobrovolní dočasní, mladí, doposud nesezdaní a rozvedení, kteří odkládají uzavření dalšího sňatku. Jsou mu přístupní, ale partnera nehledají, voluntary stable singles – dobrovolní stabilní, spokojeni se svým nesezdaným stavem, bez záměru manželského svazku, a skupiny, jejichž stav vylučuje manželství – homosexuálové, kněží, členové a členy náboženských řádů, involuntary stable singles – nedobrovolní stabilní, starší rozvedení, ovdovělí, dosud nesezdaní, kteří chtěli manželský svazek, ale nenašli partnera a akceptovali stav singles

Další klasifikaci singles provedl Shostak. Vycházel ze Steinovy typologie. Je založena na dobrovolnosti volby této životní strategie a míře stálosti tohoto rozhodnutí. Ten rozděluje singles na ambivalents – rozpolčení, aktuálně nehledající závazného partnera, ale se sňatkem počítají (buď se věnují vzdělání, nebo experimentování ve vztazích), wishfuls – toužící, snaží se partnera najít, ale nedaří se jim to, nejsou se svou situací spokojeni, resolved – odhodlaní, preferují single strategii, žijí v ni, vyhovuje jim, poskytuje jim možnost realizovat se svobodně (důvody jsou kariéra, vzdělání, sex, náboženství) a regretfuls – politováníhodní, po neúspěšném hledání partnera nedobrovolně a nastalo přijali status single (Kotyzová, 2011, s.12-14)

Vzhledem k výše představeným existujícím typologiím a různorodosti kritérií pro definování kategorie singles, byly univerzálněji vymezeny tyto základní charakteristické skupiny singles:

- a) dosud nesezdaní – včetně samotných matek a otců s dětmi
- b) rozvedení, v separaci, ovdovělí

- c) vyloučení z manželského svazku – gay, lesbičky, členové a členky náboženských řádů, kněží apod. (Tomášek, 2003, s.6)

Pro účely této práce budu za singles považovat v souladu s uznávaným českým sociologem Tomáškem Marcelem dosud nesezdané jedince ve věku 25 až 40 let, kteří bez stálého partnera žijí dobrovolně, přičemž tento stav vnímají za dočasný.

1.1 Motivace a důvody žít jako single

Oblast bydlení bývá klasicky interpretována jako existenční a ekonomický klíčový předpoklad pro utváření dlouhodobých reprodukčně orientovaných vztahů. Nedostatek finančně dostupného bydlení pro mladé lidi je často chápán jako jedna z primárních příčin stagnující sňatečnosti a porodnosti. (Tomášek, 2006b, s.11)

Nejzřejmější a běžně registrovanou kategorií je to, co lze označit za *nabytí svobody a získání vnitřní síly*, dále *odmítání nahrazování maminky partnerkou a dokud nebudu moci uživit rodinu, tak ji nechci mít* u mužů (Tomášek, 2006b, s.14)

S vlastním dosažením samostatného bydlení lze paradoxně spojovat i prosazování a prodlužování „singlovského období“ v životě žen a mužů, protože právě tento statusový skok vede k postupnému oslabování schopnosti partnerského soužití a přizpůsobení se jinému člověku. V primárním smyslu jde explicitně o neochotu otevřít svůj osobní prostor, teritorium. (Tomášek, 2006b, s.11)

V procesech destandardizací a uvolňování osobních biografí, tak jak je spojován s přechodem od modernity k pozdní moderně, je spíše než osobní volbě přiznávána stále závažnější role tlakům institucionálních a jiných společenských struktur, včetně pracovního trhu. (Tomášek, 2006b, s.11)

Obecný teoretický kontext demografických změn

Teorií individualizace a kulturní změny a na druhé straně je akcentována teorie racionální volby a sociální anomie na straně ekonomických a obecně strukturálních faktorů.

Teorie individualizace je stěžejní pro teorii druhého demografického přechodu, jenž probíhal ve vyspělých státech nekomunistické Evropy od 60. let. Podstatou procesu individualizace je nezbytnost každého jedince každý den volit a znovu definovat vlastní identitu v prostředí, kde žádné jednoznačné identity neexistují. Sociální morálkou

individualistů je tolerance vůči druhým a hledání vlastní nezávislosti, respektovat druhé a být respektován.

Koncepci druhého demografického přechodu definoval Ron Lesthage a Dirk van de Kaa a jeho průvodním jevem je snižování plodnosti pod hranici prosté reprodukce, snižování sňatečnosti a rozšíření alternativních rodinných forem vedle klasického manželství. Teorie druhého demografického přechodu předpokládá, že státy Evropy, tedy i střední a východní, postupně tímto procesem projdou.

Nesezdané soužití spojované s nezávislostí, možnostmi seberealizace a maximalizací uspokojování individuálních potřeb zapadá do kontextu druhého demografického přechodu, který je označován jako individualistický. (Šťastná, 2011, s.17)

Teorie vstupu do manželství v moderní době

Stěžejní teorií manželského chování je tzv. teorie sňatkového trhu. Jak již název napovídá, byla tato teorie inspirována ekonomickými teoriemi trhu. I na sňatkovém trhu tedy existují poptávka, nabídka a směna. Jedinci podle ekonoma Garyho S. Beckera hledají partnera, protože role mužů a žen jsou diferencované, a tedy, podobně jako u Parsonse, komplementární. (Šťastná, 2011, s.18)

Uzavřít sňatek neboli zvolit si životního partnera je tedy z důvodu této komplementarity rolí výhodnější než zůstat sám. Aktéři na sňatkovém trhu jednají svým způsobem racionálně a snaží se vybrat co nejpříjemnějšího partnera, maximalizovat svůj užitek.

Při hledání partnera je pak stěžejní, zda se lidský kapitál, příjmy, čas a další investice, jež ženy a muži do společné domácnosti přinášejí, doplňují (princip komplementarity) a slučují (princip kompatibility).

V realitě jsou však náklady špatné volby vysoké, a proto se lidé snaží hledat partnera déle. Kvalita výběru se tak zvyšuje. Racionálně jednající osoba bude shromažďovat informace a hledat „ideálního“ partnera do té doby, než náklady odkladu sňatku převýší výnosy jeho oddálení, neboli cena ztracených výnosů plynoucích z manželství bude rovna nebo vyšší než náklady na hledání dalšího partnera či dalšího odkladu sňatku. (Šťastná, 2011, s.18)

Výběr „konečného“ partnera je završen tehdy, jestliže partner vyhovuje minimálním požadavkům kladeným na jeho vlastnosti. Čím vyšší jsou tyto požadavky, tím déle a za většího úsilí musí být partner hledán. (Šťastná, 2011, s.19)

Sňatkový trh se liší u mužů a u žen. Pro muže je výhodnější sňatek odložit do vyššího věku, neboť je mu umožněno bez závazků zvyšovat svůj socioekonomický status a okruh možných partnerek se rozšiřuje spolu s nástupem dalších generací mladších žen. Vysoká participace žen na pracovním trhu posiluje nejistotu týkající se jejich postojů a rolí, a proto je pro muže výhodnější vyčkat, až bude riziko volby nižší. (Šťastná, 2011, s.19)

U žen je situace poněkud složitější. Ty ženy, které nehledají seberealizaci na pracovním trhu nebo které spoléhají na úspěch manželské adaptivní socializace, uzavírají manželství spíše v nižším věku, neboť jejich hodnota je silně determinována jejich nízkým věkem a s ním spojeným atraktivním vzhledem a orientací na rodinu a domácnost. Ženy, které naopak usilují o vyšší socioekonomický status, sledují dvě různé strategie. První z nich je život bez stálého partnera, neboť jejich status je nezávislý na statusu partnera. Stručně řečeno, tyto ženy ke svému životu muže nepotřebují, protože v dnešní sekularizované společnosti se mohou v krajním případě svobodně rozhodnout mít a vychovávat děti bez muže. Druhou strategií těchto žen je odložit sňatek a rodičovství. S rostoucím věkem ale ubývá počet starších svobodných partnerů. V dnešní době je však výběr rozšířen o rozvedené muže či stejně staré, případně mladší partnery, takže i tato strategie se zdá být dobře možná. (Šťastná, 2011, s.19)

1.1.1 Životní styl singles

O životním stylu se hovoří spíše u jednotlivců. Myslí se jím soubor názorů, postojů, temperamentových vlastností a návyků, které mají trvalý ráz a jsou pro každého individuálně specifické – vystihují osobitost jeho chování. Protože se život každého z nás odvíjí po určité dráze, která je trvalým sledem mnoha paralelně či propojeně probíhajících aktivit, zahrnuje velmi složitou mozaiku různých činností. Právě tento široký komplex činností, jimiž uspokojujeme své potřeby spolu s komplexem vztahů, které v rámci různých aktivit vznikají, lze definovat jako životní styl. (Kraus, 2001, s. 153)

Životní styl lze nejlépe charakterizovat, když vyjdeme ze struktury každodenních činností, kdy se jedná o velmi pestrou mozaiku nejrůznějších aktivit. Kdybychom ji analyzovali a pokusili se v ní orientovat, zjistíme, že tyto činnosti lze utřídít do několika základních kategorií.

1. Aktivity orientované na práci, profesi a přípravu na ní – jedná se (podle věku) o vzdělávání, vstup do zaměstnání, adaptaci v pracovním procesu, stabilizaci, profesní vzestup atd.
2. Aktivity spojené s rodinou – začínají vyhledáváním partnera, zakládáním rodiny, pokračují budováním a udržováním domácnosti, výchovou dětí apod.
3. Aktivity v oblasti zájmové – vyhraňování vlastních zájmů, jejich pěstování a rozvoj, někdy hledání kompromisů se zájmy ostatních příslušníků rodiny, odpočinek, zábava, relaxace.
4. Aktivity směřující do společenského života – jde o účast na společenském životě, postupné zapojování do občanských vztahů, rozšiřování (stabilizace) okruhu společenských styků, zaujímání pozic (funkcí) ve společenském (politickém) životě.
5. Aktivity týkající se základních biologických a hygienických potřeb. (Kraus, 2001, s. 157)

1.2 Vymezení alternativních a zástupných vztahů

Historicky v sociologii rodiny nestandardní „vztahy/nevztahy“ byly vykázány pod nálepkou „singles“. V 60., 70., a 80. letech byli v západní literatuře za *singles* označováni i lidé žijící v dlouhodobém nesezdaném soužití, nemluvě již o lidech realizujících ještě o něco otevřenější formy společného soužití. (Tomášek, 2006a, s.99)

Mnoho mladých lidí doposud nezvažovalo možnost kohabitace nebo sňatku vzhledem k tomu, že se cítí být nepřipraveni. S narůstající destandardizací partnerských biografíi došlo k vymezení specifické kategorií partnerských vztahů jako například na konci 70. let tzv. „spolu, ale odděleně“ („living apart together“ – LAT), tedy párům, které se záměrně rozhodly žít odděleně. Prosazování se typu vztahu „spolu, ale odděleně“ vedle vztahů na dálku je právě příkladem probíhajících změn v charakteru partnerských vztahů. (Tomášek, 2006a, s.83, s.99)

Některé dobové typologie singles pokrývají celou škálu alternativních vztahů

- Volně proplouvající
- Přizpůsobení – žijící dočasný nebo permanentní život „solitéra“
- V otevřených vztazích
- V uzavřených vztazích
- Singles v jedné domácnosti, kteří mají dohodu o společném soužití

Vžité nahlížení singles a jejich životnímu stylu jako stylu se záměrně nulovým vztahovým potencionálem je značně jednostrannou interpretací. (Tomášek, 2006a, s.100)

V české republice probíhá od roku 1993 ojedinělý projekt – a to sledování změn v sexuálním chování obecné populace opakovanými výzkumy v intervalu pěti let. Odborným garantem byl Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN. Podle tohoto výzkumu téměř dvě třetiny ženatých mužů a téměř polovina vdaných žen přiznaly v roce 1998 mimomanželskou sexuální zkušenost. V roce 2003 to bylo o něco méně – nevěru přiznalo 59 % ženatých mužů a 40% vdaných žen. Zatímco u mužů šlo spíše o příležitostné styky (59%), u žen to byly i delší známosti (shodně 39%). (Gillernová, 2011, s.79)

2 RODINA

Rodinu lze definovat jako strukturovaný celek (systém), jehož smyslem, účelem a náplní je utvářet relativně bezpečný, stabilní prostor a prostředí pro sdílení, reprodukci a produkci života lidí. (Kraus, 2011, str.78)

Mezi instituce, které mají největší vliv na životní dráhu mladých lidí, patří systém vzdělávání, zaměstnání, systém sociálního zabezpečení a rodina.

2.1 Charakteristika vztahů, ze kterých singles vzešly

V souvislosti s fenoménem singles se objevuje otázka determinant tradičních a nových uspořádání vztahů. Pokusíme-li se přiblížit sociokulturním zdrojům individualizačně orientovaného uspořádání vztahů v éře reálného socialismu, s charakteristicky vysokou rozvodovostí v této éře, objevuje se otázka role sociální dědičnosti v utváření specifického individualizačního habitu.

Dalo by se předpokládat, že vysoká rozvodovost zahrnující vedle bezprostředního nárůstu rozvedených jednotlivců i výchovu a socializaci v domácnostech těchto jednotlivců s sebou již v dobách reálného socialismu nesla ve stále větším segmentu společnosti prosazování se jako normy právě singlovského života, spíše než života v páru, respektive života jednotlivého rodiče, nejčastěji matky s dětmi. (Tomášek, 2006b, s.12)

Život v tradiční párové domácnosti s sebou může nést socializaci konvenující ke sklonům žít v manželství či kohabitaci nebo může vyústit v silnou a jednoznačnou anti-tradicionalistickou reakci. Nejde tedy o úpadek tradiční rodiny skrze sociální dědičnost, jak bývá mnohdy implikováno v souvislosti s nástupem nových modelů partnerského života. (Tomášek, 2006b, s.11)

Muži zůstávají i po rozchodu partnerů objektivně více nezávislí. Rozvod je stojí z ekonomického hlediska méně. To ovšem nevylučuje jiné, psychologické následky: skutečnost, že v případě rozvodu jim téměř nikdy není do péče svěřeno dítě, je často dětem vzdaluje – někdy proti jejich vůli. Křehkost manželských pout se promítá do křehkosti vazeb mezi otcem a jeho dětmi. (Singly, 1999, s.115)

2.2 Výchova

Pojem sociální pedagogiky nepochybně vyjadřuje spojení celé oblasti a problematiky výchovy s oblastí a problematikou fungování společnosti. Tedy hledání způsobů, jak ovlivňovat ostatní, zejména děti a mládež, aby chtěli a aby byli schopni a připraveni porozumět, vyrovnávat se a řešit životní situace a problémy své i druhých i celé společnosti pro dobro své, druhých i celé společnosti. Akcent na sociální souvislosti výchovy, na rozdíl od pojetí individualistického a psychologizujícího (výchova jako pouhý rozvoj individua ve směru všech jeho potencionálních předpokladů), je zřejmý. Vzhledem k tomu, že pedagogika dospěla obecně z pohledu cílů výchovy k tomu, že výchova je jev společenský, pak se někdy objevují argumenty, že celá pedagogika je sociální. (Kraus, 2011, str. 10)

Výchovu chápeme jako záměrné ovlivňování socializačních procesů v souladu se společensky přijatými normami a hodnotami a učení se společenským rolím a vzdělávání jako vštěpování znalostí a dovedností nezbytných pro „hraní“ těchto profesních, rodinných a občanských rolí. Víme ovšem, že vedle záměrného působení vychovatelů, hrají klíčovou úlohu v socializaci biologické faktory a více či méně reflektované vlivy prostředí a vlastních činností jedinců. (Havlík, 2002, s.13)

Podle É. Durkheima je funkcí výchovy formování sociální bytosti jako svého druhu projekce společnosti do individuů. (Havlík, 2002, s.36)

Ve své práci se chci zaměřit z hlediska sociální pedagogiky ne na explicitní cíle výchovy, ale na reálný svět hodnot, v němž se odehrává socializace dětí, mládeže i dospělých. Na výchovný proces jako součást obecnějšího procesu celkového utváření osobnosti (Kraus, 1998, s.8)

Vzdělání každého jedince se promítá do jeho způsobu života a poznamenává úroveň trávení volného času, charakter jeho rodinného života, životosprávu a zdravotní stav a zprostředkovaně pak se projevuje v jeho vztahu k ostatním lidem, k přírodě, životnímu prostředí, poznamenává jeho hodnotovou orientaci a celý charakter (Kraus, 1998, s.39)

Postoj definuje Hayesová jakou naučené predispozice k celkově příznivé nebo nepříznivé reakci na daný objekt, osobu či událost. Tato definice zdůrazňuje tři rysy postojů: za prvé, že jsou naučené, za druhé, že jsou konzistentní, a za třetí, že se týkají příznivých či nepříznivých reakcí. (Hayesová, 1998, s.95)

Důležitým kritériem, které nám pomůže rozpoznat postoje, je jeho souvislost s hodnotami. Hodnoty jsou poměrně stálé osobní předpoklady, které leží v samém základu postojů. Týkají se obecných principů, jako například toho co je morální nebo sociálně žádoucí. Protože osobní hodnoty a principy nám slouží jako standardy, podle nichž posuzujeme vlastní chování i chování ostatních, jsou s postoji úzce provázány. Postoje většinou přímo vycházejí ze základní hodnotové soustavy člověka. Postoje také hrají roli v sociálním přizpůsobení. Vyjádření názorů má samozřejmě řadu sociálních funkcí, k nimž patří například posilování sociálních vztahů a zvyšování skupinové soudržnosti. (Hayesová, 1998, s.97)

Sociologie poskytuje alespoň některé záchytné body ve výzkumech hodnotových orientací ve společnosti (Zprávy IVVM).

Výchova je tedy jeden z faktorů, procesů či podmínek, podílejících se na utváření, formování, osobnosti. Je jistým kultivujícím generátorem i akcelerátorem individuálního rozvoje. Z hlediska jedince vstupuje výchova do procesu rozvoje osobnosti spolu s dalšími rozhodujícími činiteli, kterými jsou dědičnosti, prostředí a také určitá životní aktivita jedince působící prostřednictvím vědomé činnosti vychovávaného (Kraus, 1998, s.9)

Výchova se jeví jako regulování, záměrné a cílené vstupování do celoživotního procesu zespolečňování jedince, probíhající v jistém konkrétním kulturně společenském systému. Na otázku, co tvoří tento společensko-kulturní systém, lze říci, že je to jednota čtyř fundamentálních složek celého života společnosti, z nichž je jedna složka mezilidsky vztahová, tvořená především sociálními interakcemi, komunikacemi a pracovními činnostmi. (Kraus, 2011, s. 41)

Význam prostředí v procesu utváření osobnosti je hodnocen v různých názorech a teoriích odlišně. (Kraus, 1998, s.30)

Hned od narození do sebe člověk obrazně řečeno „nasává“ vše, co má kolem sebe, co se kolem něj děje, co vnímá. Bývá to velmi často silnější než jiné vlivy přicházející později. Přináší do života rodiny, kterou založí, i do života svého to, co nasál“ ve své rodině původní. Hovoří se pak někdy o sociální dědičnosti. (Kraus, 1998, s.31)

Je možné ještě uvažovat o vzájemné determinaci oblastí mezilidských vztahů a výchovy. Výchovný proces se odehrává na bázi těchto vazeb v různých sociálních skupinách na různých úrovních – vlivy veřejného mínění, sociálně psychického klimatu ve třídě,

v rodině. Tyto vlivy poznamenávají průběh výchovného procesu v konkrétních výchovných situacích. Míra egoismu či altruismu, ochota pomáhat či lhostejnost v takových situacích je nepochybně dílem výchovy (Kraus, 1998, s.46)

Výchova by měla přispět k řešení současných vážných životních problémů a ke zmírnění všech negativních důsledků především ve dvou rovinách: přípravou na kooperaci jako základní podmínku přežití lidstva a seznamováním s nebezpečími, s nimiž se mohou mladí lidé v dospělosti setkat, a se způsoby jejich optimálního řešení. výchovy (Kraus, 2011, s.45)

2.3 Výchova k rodičovství

Rodičovství je nejen poslání, ale že je to umění vyžadující talent a důkladné znalosti. A těmito „důkladnými znalostmi“ by se měla sociální pedagogika v rámci rodinné výchovy ve výchovně vzdělávacím procesu zabývat více, než se zabývá. Být rodičem je zodpovědnost. K výchově dětí jsou mladí rodiče odkázáni jen na vlastní zkušenost ze svého dětství. K uzavření manželství a založení rodiny nestačí jen biologická zralost, ale i rozumová a citová vyspělost partnerů, schopnost reálného plánování vlastního života, samostatně sociální postavení, způsobilost zabezpečit existenci svou i své rodiny a zajistit výchovu svých dětí. Rodičovství je naplňování rodičovské role, v němž zásadní význam má úloha rodiče – vychovávajícího. Základ přípravy na budoucí úlohu rodiče – vychovatele dětí má být položen v původní rodině, ovšem škola může k této přípravě na rodičovství přispět, spolupodílet se na ní. (Knausová, 2000, s.193)

Uvádí se, že v posledních letech je rodinná výchova vyučovací předmět zařazený v naší republice v 6. - 9. ročníku základních škol s rozsahem 2 hodin výuky týdně. Tento předmět je obsahově zaměřen na témata vztahující se k založení a fungování manželství a rodiny, péči o děti, zdraví a zdravou výživu, sexuální výchovu a prevenci zneužívání návykových látek. K tomuto dodávám, že okruh „rodičovství“ je zařazen až na konec 9. ročníku a teprve závěrečné téma zní „výchova dětí v rodině“. Opravdu velmi málo k tomu, aby se žák dověděl mnoho podstatných faktů k tak zodpovědnému úkolu jako je vychovávání dětí. Většina žáků nastupuje po ukončení devítiletky na různé střední školy a učiliště. Ne všichni se, bohužel, setkávají v rámci výuky s hodinami rodinné výchovy. (Knausová, 2000, s.194)

Také všichni shodně uvádějí, že v období, kdy navštěvovali základní školu nebo víceleté gymnázium, se o problematice rodiny, manželství, výchovy dětí apod. Nedověděli vlastně nic, pokud ano, tak nic podstatného, užitečného, tudíž rodinná výchova, pokud do výuky vůbec zařazena byla, jim nic nedala. (Knausová, 2000, s.195)

Dále se všichni studenti shodli na tom, že období docházky na střední školu je právě ta správná doba k pochopení závažnosti této problematiky a myslí si, že by měla být rodinné výchově a zejména tématům výchovy dětí věnována v tomto období dostatečná pozornost. Vědí, že každý mladý člověk jednou začne přemýšlet o založení rodiny. Víme, že rodiny jsou primárními vychovateli svých dětí a mají na jejich vývoj a výchovu největší vliv. V procesu socializace individua je rodina zcela nenahraditelná. Dnes již není třeba usilovat o uznání důležitosti rodinné výchovy pro zdárný vývoj člověka. Pro dobrý start individua do života je nutné – což je nutné podtrhnout – jeho budoucí rodiče s výchovou k rodičovství dopodrobna seznámit. Výuka rodinné výchovy se zaměřením na výchovu k rodičovství je ve školním prostředí potřebná více než kdy dříve. (Knausová, 2000, s.196)

Rodinná výchova se uskutečňuje mnoha prostředky. Na prvním místě rodina rozvíjí své členy veřejným míněním, tj. souborem typických názorů a přístupů ke skutečnosti, jejichž nositelem je převážná část členů rodiny. Toto veřejné mínění určité rodiny může být z hlediska jednotlivých složek výchovy velmi příznivé, ale někdy i značně nepříznivé záměrům společnosti při rozvoji jejich občanů. Může být prolno to odpovědným vztahem k práci, ke způsobu a normám našeho života, avšak může být také inertní, neodpovědné a individualistické, může být naplněné úctou ke kladným morálním a estetickým hodnotám, avšak může být v tomto směru i zcela lhostejné. (Jůva, 1997, s.99)

Výchova k rodičovství představuje jednu z významných oblastí výchovného, především morálního působení na děti a mládež. Cílem výchovy k rodičovství je přispět k přípravě mládeže na budoucí spokojený manželský a rodinný život a k odpovědné péči o vlastní děti. (Kohoutek, 1986, s.1)

Výchova k partnerství, manželství a rodičovství je vlastně výchovou ke způsobilosti plnit určitou společenskou a osobní funkci a prolíná veškerým výchovně vzdělávacím působením a neměla by mít pouze formu jednorázových akcí. (Kohoutek, 1986, s.3)

2.4 Výchovné styly

Způsob výchovy, styly rodičovské výchovy, rodičovské postoje, interakce rodičů a dětí, rodinná komunikace, klima v rodině apod. se různě zkoumaly a byly vytvářeny modely jejich vymezení, různé metodologické postupy i konkrétní techniky pro jejich zjišťování a zejména sledovány vlivy na vývoj dítěte i vztahů v rodině.

Styly rodičovské výchovy slouží jako koncept porozumění edukačního působení rodičů na děti v rodinném prostředí. Jedním z vlivných přístupů je často citovaných model čtyř stylů výchovy, který uvažuje o rodičích odmítajících nebo akceptujících a tyto projevy emočního vztahu kombinuje se způsobem výchovného řízení dítěte charakterizovaným mírou požadavků, nároků a jejich následné či průběžné kontroly. (Gillernová, 2011, s.123)

Autoritářský styl je charakterizován působením náročných, kontrolujících a zároveň odmítajících rodičů, kteří příliš nerespektují potřeby a přání dítěte, mají tendenci využívat silové výchovné prostředky.

Autoritativně vzájemný styl vyjadřuje rovněž působení rodičů náročných a kontrolujících, ale zároveň laskavých, akceptujících přání i potřeby dítěte.

Zanedbávající styl je charakteristický lhostejností rodičů k dítěti.

Shovívavý styl se vyznačuje přijímáním dítěte, silnou emoční podporou ze strany rodiče a porozuměním, ale také tím, že dítěti jsou předkládány jen malé či žádné požadavky. Dítěti nejsou stanovovány hranice ani ve chvíli, kdy je třeba, aby bylo usměřováno. Rodič se vyhýbá požadavkům na dítě a trestání dítěte. (Gillernová, 2011, s.124)

Gillernová cituje z výzkumu prováděném L.Pulkkinenovou, která se zaměřila na životní styl adolescentů. Mezi významné prediktory životního stylu adolescentů patřila výchova v rodině. Ve svém výzkumu navážu na její zjištění a pokusím se zodpovědět na otázku, zda styl výchovy v dětství měl vliv kromě adolescence i na životní strategie v dospělosti.

L.Pulkkinenová z hlediska životního stylu adolescentů označila dva základní faktory: první vyjadřoval míru orientace dospívajících na své vrstevníky („hýřil“) či na rodinu („samotář“). Druhý popisoval postoje dospívajících k sobě, budoucnosti a společnosti. Mezi charakteristické rysy „hýřilů“ patřil intenzivní kontakt s přáteli, abúzus alkoholu a cigaret, aktivní sexuální život, jejich životní styl byl zaměřen na vyhledávání potěšení, konfliktní vztah s rodiči, nízkou tolerancí a agresivními sklony. „Hýřilové“ se orientovali

na vrstevnické vztahy a nezávislost, ačkoliv měli často s vrstevníky podobně konfliktní interakce jako se svými rodiči. Z jejich výpovědí vyplynulo, že pro jejich výchovu byl charakteristický nezáměr, nedostatek vedení a fyzické tresty.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Bakalářská práce je sepsána na základě kvantitativního výzkumu, kterým se provádí přezkoušení validity teorie na základě pozorování empirického světa. (Hendl, 20014, s.33)

Tato práce dále vychází z výzkumů sociologa Marcela Tomáška z Institutu pro výzkum reprodukce a integrace společnosti, Fakulty sociálních studií MU Brno, zejména z výzkumu *Singles a jejich vztahy, kvalitativní pohled na nesezdané a nekohabituující jednotlivce v České republice*. Z tohoto výzkumu vyplynulo, že lidé, kteří se sami označují za singles udržují nějakou formu pravidelných a často dlouhodobých vztahů

Při zkoumání vlivu výchovy je vycházeno z teoretického konceptu čtyř stylů výchovy publikované též Gillernovou Ilonou z katedry psychologie UK FF Praha v jejím výzkumu *Způsob výchovy v současné české rodině z pohledu dospívajících chlapců a dívek*.

Respondentům byl předložen dotazník, který je nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů o velkém počtu respondentů. (Gavora, 1996, str.53) Dotazník respondenti vyplňovali na internetu.

Výběr vzorku

Výběr vzorku byl koncipován jako záměrný. Byli kontaktováni respondenti prostřednictvím internetových seznámek (Seznamka.cz, Rande.cz). Dále byli respondenti vybíráni z okruhu mých známých se žádostí, aby odkaz na internetové vyplnění dotazníku předali dál. Tedy částečně metodou „sněhové koule“, která spočívá na výběru jedinců, při které původní informátor vede výzkumníka k jiným členům cílové skupiny. (Disman, 2000, s.114)

3.1 Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Sociologie poskytuje alespoň některé záchytné body ve výzkumech hodnotových orientací ve společnosti (Zprávy IVVM, CVVM). V oblasti teoretické koncepce hodnot vychází tato práce z výzkumu *Co je pro nás v životě důležité?* Naděždy Horákové.

Jaké jsou hodnotové orientace singles? Existují genderové rozdíly v postojích k vlastnímu životnímu stylu singles?

H1: Singles jsou lidé, mající hodnotové orientace jiné než rodinné.

H2 : Singles dávají ve svém životě přednost alternativním formám partnerského života.

Práce navazuje na zjištění L.Pulkinové. Cílem výzkumu je zjistit, zda styl výchovy v dětství měl vliv na životní styl v dospělosti. Jaký měli jejich rodiče výchovný styl?

Jaký vliv má styl výchovy v dětství v rodině na životní strategie lidí, žijících singles v dospělosti?

H3: Lidé žijící jako singles měli především shovívavý způsob výchovy v rodině.

H4: Lidé žijící jako singles neměli ve škole výchovou k partnerství a rodičovství.

3.2 Indikátory výzkumu

Singles

Operacionalizací pojmu *singles* je jedinec dosud nesezdaný, ekonomicky samostatný, ve věku 25-40 let, žijící bez stálého partnera/partnerky.

Indikátory pojmu *singles* jsou odpovědi v dotazníku na otázky: Kolik je vám let? Žijete bez stálého partnera/partnerky? Máte vlastní zdroj příjmů? Byl/a jste někdy vdaná / ženatý?

Jako intervenující proměnné jsou pak dosažené vzdělání (základní, vyučen, s maturitou, vysokoškolské) a bydliště (ve městě, na vesnici)

Dalším indikátorem je pak odpověď na otázku Jak momentálně žijete, s výběrem: úplně sám, bez partnera, partnerky

Hodnotová orientace

Indikátorem skutečnosti, že respondent „*má jiné hodnotové orientace než rodinné*“ je to, že řadí na prvních dvou místech jednu z odpovědí v dotazníku: Dosáhnout co nejvyššího vzdělání. Věnovat se svým zálibám. Žít pestrým společenským životem. Dosáhnout úspěchu v zaměstnání

Jako intervenující proměnné je pak pořadí tří hodnot, vyjádřené v dotazníku: Vdát se/oženit se (být vdaná, ženatý). Mít děti. Mít stálého partnera

Indikátorem pro „*má jiné hodnotové orientace než rodinné*“ je pořadí na prvních dvou místech jedna z odpovědí v dotazníku: Dosáhnout co nejvyššího vzdělání. Věnovat se svým zálibám. Žít pestrým společenským životem. Dosáhnout úspěchu v zaměstnání

Indikátorem proměnné „*jiné hodnotové orientace než rodinné*“ je míra souhlasu nebo nesouhlasu s výroky reprezentující specifické postoje, rozdělené do kategorií:

Kategorie – práce: Zajímavá práce, která by mě bavila. Podávat perfektní pracovní výkon. Mít vlastní firmu, být svým pánem. Pracovat v kolektivu sympatických lidí.

Kategorie - individuální strategie: Vydělávat hodně peněz. Žít příjemně, užívat si. Mít přátele, s nimiž si rozumím. Mít čas hlavně na koníčky, zájmy. Žít zajímavý, vzrušující život. Mít hezké věci, které nemá každý

Alternativní formy partnerského života

Indikátorem „*dávat přednost*“ je výběr možnosti v dotazníku jako odpověď na otázku co považuje respondent ve svém životě za nejlepší.

Indikátorem „*alternativní formy partnerského života*“ je v dotazníku výběr více než 50% respondentů z možnosti: Žít sám bez partnera nebo žít ve vztahu bez vzájemných závazků a požadavků a žít s partnerem na zkoušku a později s ním uzavřít sňatek

Shovívavý styl výchovy

S ohledem na cíl této práce je zvoleno pouze 20 otázek, které charakterizují „*shovívavý styl výchovy*“ (Gillernová, 2004). Indikátorem proměnné „*shovívavý styl výchovy*“ je míra souhlasu či nesouhlasu s komponentami požadavků a kladnými komponentami výchovy u respondenta. Teoreticky vymezené pro jeden ze čtyř stylů výchovy.

Komponent požadavků: Podrobně mi určovali, jak mám co dělat. Chtěli vždy přesně vědět, co a jak dělám. Očekávali, že je okamžitě poslechnu. Snažili se rozhodovat za mne. Stále mi něco přikazovali a zakazovali. Byli ke mně velmi přísní. Často mluvili o mých chybách.

Přísně mě trestali .Zakazovali mi běhat venku s dětmi, a dělat to, co ostatní děti. Přísně požadovali, abych měl(a) jen nejlepší školní prospěch.

Kladný komponent výchovy: Měli opravdový zájem o to, co dělám. Jednali se mnou přátelsky. Považovali za důležité vše, co mne zajímalo a co jsem měl(a) rád(a). Brali vážně mé názory a přání. Často jsme se spolu zasmáli a měli dobrou náladu. Když se mi něco nepovedlo, snažili se mě povzbudit a pomoci mi. Bylo pro mě příjemné dělat s nimi společně nějakou práci. Když se u nás doma uvažovalo o tom, co dělat v neděli nebo o dovolené, nebo co koupit, brali ohled na moje návrhy a přání. Důvěřovali mi. Když ve volném čase něco podnikali společně se mnou, působilo jim to radost.

Jako intervenující proměnné jsou pak dosažené vzdělání (základní, vyučen, s maturitou, vysokoškolské) rodičů, věk při narození respondenta, způsob soužití rodičů

Rodinná výchova ve škole

Indikátorem *rodinné výchovy* je z Rámcového vzdělávacího programu z oddílu Etická výchova: Výchova k rodičovství, výchova k partnerství, vzájemné kooperaci, výchova dětí, vytvoření spokojené rodiny, zvládání konfliktů, sporů

3.3 Použité metody

U otázek číslo 10, 16 a 17 je zvolena pro možnost odpovědí Likertova škála, která představuje jednu z nejspolehlivějších technik měření postojů. Skládá se z výroků, u kterých je vždy pětibodová škála sahající od „zcela souhlasím“ přes „nevím“, což je střední bod škály, až po „zcela nesouhlasím“ na opačném konci. Postup, který Likert vytvořil pro získání výroků a pro dosažení vyrovnanosti škály, zahrnuje několik stadií, jejímž účelem je zajistit, aby škála opravdu zahrnovala celé rozpětí možných názorů a myšlenek. Protože Likertova škála zjišťuje nejen obsah postoje, ale i jeho přibližnou sílu, stala se z ní velmi užitečná pomůcka pro výzkum postojů. (Hayesová, 1998, s.112)

U otázky číslo 8 je použit sémantický diferenciál, který pro zjišťování reakcí respondenta na cílové slovo používá několik dimenzí. Škály jsou sedmibodové. Jejich koncepce reprezentuje extrémy hodnotící dimenze, jako například dobrý-špatný, hezký-ošklivý, které odhalují asociace a konotace, které cílové slovo má či vyvolává u respondenta. (Hayesová, 1998, s.11)

4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

Výzkumu se zúčastnilo celkem 97 respondentů. Z toho 8 bylo z výzkumu vyřazeno, protože nesplnili základní podmínku výzkumu, neodpovídali operacionalizaci pojmu *singles* dané v dotazníku otázkami číslo 1, 3, 4, 7, tedy jedinec dosud nesezdaný, ekonomicky samostatný, ve věku 25-40 let, žijící bez stálého partnera/partnerky.

Tabulka 1 Rozdělení respondentů

Gender			Vzdělání			Bydliště		
Muž	37	41,57%	bez maturity	2	5,41%	ve městě	27	72,97%
			s maturitou	23	62,16%			
			vysokoškolské	12	32,43%	na vesnici	10	27,03%
					100,00%	100,00%		
Žena	52	58,43%	bez maturity	3	5,77%	ve městě	35	67,31%
			s maturitou	37	71,15%			
			vysokoškolské	12	23,08%	na vesnici	17	32,69%
					100,00%	100,00%		

Ve výzkumu je hodnoceno 89 respondentů, z toho je 37 mužů, tj.41,57% a 52 žen, tj.58,43% z celkového počtu respondentů. Většina mužů (72,97%) a většina žen (67,31%) momentálně bydlí ve městě. Většina mužů (62,16%) i žen (71,15%) dosáhla středoškolského vzdělání s maturitou. Nikdo z respondentů nebyl pouze se základním vzděláním.

4.1 Hodnotové orientace singles

H1: Singles jsou lidé, mající hodnotové orientace jiné než rodinné

Respondenti posuzovali jednotlivé předložené hodnoty v otázce číslo 8 *Co je pro vás v životě nejdůležitější* dle pořadí. Rodinné hodnotové orientace představovaly tvrzení: *Vdát se, oženit se (být ženatý, vdaná), Mít děti a Mít stálého partnera*.

Tyto rodinné hodnotové orientace celkem mělo na prvních dvou místech pořadí důležitosti 30,63% mužů a 34,62% žen. Dle výzkumu CVVM největší význam ve svém životě přikládá většina lidí trvalému partnerskému vztahu a tomu „mít děti“. Mezi kategorií lidí, žijících jako singles největší význam přikládá 32,43% mužů a 38,46% žen potřebě mít stálého partnera. Mít děti považuje ve svém životě na prvním místě a tedy za nejdůležitější pouze 5,41% mužů a 19,23% žen. Viz Příloha č.1 Rodinné hodnotové orientace.

Tabulka 2 Rodinné hodnotové orientace

Rodinné hodnotové orientace	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	18	32	16,22%	20,51%	18	32	16,22%	20,51%
	2	16	22	14,41%	14,10%	34	54	30,63%	34,62%
	3	17	14	15,32%	8,97%	51	68	45,95%	43,59%
	4	20	16	18,02%	10,26%	71	84	63,96%	53,85%
	5	12	22	10,81%	14,10%	83	106	74,77%	67,95%
	6	11	26	9,91%	16,67%	94	132	84,68%	84,62%
	7	17	24	15,32%	15,38%	111	156	100,00%	100,00%
	Součet	111	156	100,00%	100,00%				

Legenda : Pořadí důležitosti 1 = nejdůležitější 7 = nejméně důležité

Za důležité (tj. na prvních dvou místech pořadí důležitosti) vdát se nebo být ženatý považuje pouze 5 žen a téměř dvojnásobné množství mužů, tj. 9. Vyjádřeno v procentech se jedná o pouhých 9,62% žena a téměř čtvrtinu mužů, tj. 24,32%.

Také potřeba mít děti u singles nepřevažuje. Za důležité mít děti považuje jen 13,51% mužů a 26,92% žen.

Jiné, než rodinné hodnotové orientace představovaly tvrzení: Dosáhnout co nejvyššího vzdělání, Věnovat se svým zálibám, Žít pestrým společenským životem, Dosáhnout úspěchu v zaměstnání.

Tabulka 3 Jiné než rodinné hodnotové orientace

Jiné než rodinné hodnotové orientace	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	43	29	29,05%	13,94%	43	29	29,05%	13,94%
	2	33	69	22,30%	33,17%	76	98	51,35%	47,12%
	3	33	53	22,30%	25,48%	109	151	73,65%	72,60%
	4	16	25	10,81%	12,02%	125	176	84,46%	84,62%
	5	7	16	4,73%	7,69%	132	192	89,19%	92,31%
	6	8	13	5,41%	6,25%	140	205	94,59%	98,56%
	7	8	3	5,41%	1,44%	148	208	100,00%	100,00%
	Součet	148	208	100,00%	100,00%				

Legenda : Pořadí důležitosti 1 = nejdůležitější 7 = nejméně důležité

Tyto jiné, než rodinné hodnotové orientace celkově řadilo na prvních dvou místech celkem 51,35% a 47,12% žen. Pracovní úspěchy považovalo za nejdůležitější 48,65% mužů a 59,62% žen. Největší význam má uspokojování individuálních potřeb, zde vyjádřená potřeba věnovat se svým zálibám u 70,27% mužů a 61,54% žen. Viz Příloha č.2 Jiné, než rodinné hodnotové orientace.

V otázce číslo 10 měli respondenti ohodnotit, jaký mám pro ně význam předložená hodnotová orientace, zařazená do dvou kategorií. Kategorie – práce a individuální strategie

Tabulka 4 Kategorie - práce

Kategorie - práce	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
velmi důležité	44	72	29,73%	34,62%	44	72	29,73%	34,62%
spíše důležité	65	85	43,92%	40,87%	109	157	73,65%	75,48%
nevím	15	19	10,14%	9,13%	124	176	83,78%	84,62%
spíše nedůležité	13	23	8,78%	11,06%	137	199	92,57%	95,67%
zcela nedůležité	11	9	7,43%	4,33%	148	208	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	<i>148</i>	<i>208</i>	<i>100,00%</i>	<i>100,00%</i>				

Tabulka 5 Kategorie – individuální strategie

Individuální strategie	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
velmi důležité	55	50	25,00%	16,08%	55	50	25,00%	16,08%
spíše důležité	80	136	36,36%	43,73%	135	186	61,36%	59,81%
nevím	30	30	13,64%	9,65%	165	216	75,00%	69,45%
spíše nedůležité	41	71	18,64%	22,83%	206	287	93,64%	92,28%
zcela nedůležité	14	24	6,36%	7,72%	220	311	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	<i>220</i>	<i>311</i>	<i>100,00%</i>	<i>100,00%</i>				

Celkově většina respondentů přikládá své práci velkou důležitost. Za velmi nebo spíše důležitou považuje svoji práci, tedy nutnost podávat perfektní pracovní výkon, nebo mít vlastní firmu a dále možnost pracovat v kolektivu sympatických lidí nebo mít zajímavou práci, která by respondenta bavila většina respondentů, tedy 73,65% mužů a 75,48% žen.

Nejvíce respondentů považuje za důležité mít zajímavou práci, která by je bavila. Přitom v tomto případě, je o 11,59% více žen než mužů. Ženy považují tuto životní okolnost za velmi nebo spíše důležitou v 98,08% a muži v 86,49%. Viz příloha č. 3 Kategorie - práce

Není zásadního genderového rozdílu v tom, že také nutnost podávat perfektní pracovní výkon považují respondenti za důležitý. Celkem 89,19% mužů a 86,54% žen považuje tuto nutnost za velmi nebo spíše důležitou.

To, že by měli pracovat především v kolektivu sympatických lidí považuje za velmi nebo spíše důležitou okolnost mnohem větší procento žen, celých 90,38% a o něco méně procent mužů 72,97%. Zde je genderový rozdíl ve výši 17,41%.

Individuální strategie, tedy mít možnost vlastnit hezké věci, vydělávat hodně peněz, mít čas na zájmy a koníčky, žít příjemně a užívat si, považuje za velmi nebo spíše důležité 61,36% mužů a 59,81% žen.

Do značné míry s prací souvisí také možnost vydělávat hodně peněz. Tuto možnost považuje za velmi nebo spíše důležitou 88,46% žen a o něco méně, o 15,49%, mužů. Viz Příloha č.4 Kategorie – individuální strategie

Není genderových rozdílů mezi muži a ženami v názoru na to, že je velmi nebo spíše důležité žít příjemně a užívat si. Tento požadavek na svůj život má 88,46% žena a 86,49% mužů. Mít v životě čas hlavně na svoje zájmy a koníčky považuje téměř shodně 84,6% žen a 81,08% mužů.

Genderový rozdíl je však v názoru na to, zda je důležité žít zajímavý a vzrušující život. Ženy tuto životní okolnost považují za důležitou v 58,82% případů, zatímco muži v 74,29%.

Pouze u nutnosti vlastní hezké věci, které nemá každý, převládá většina mužů a žen, kteří tuto nutnost nepovažují za důležitou. Jen 19,23% žen a 27,03% mužů.

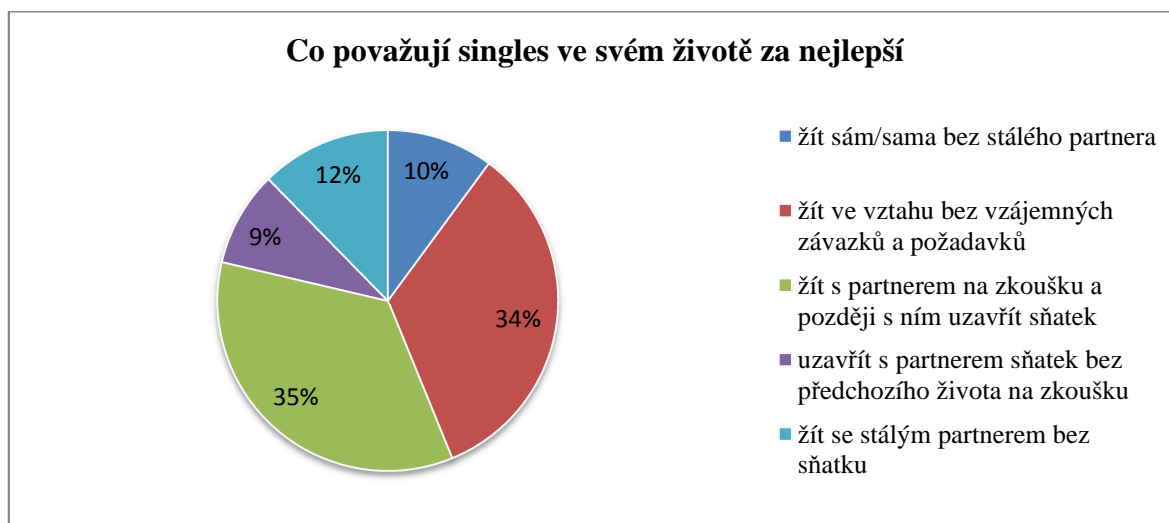
Hypotéza, že lidé žijící singles mají jiné, než rodinné hodnotové orientace byla **verifikována**.

4.2 Alternativní formy partnerského života

H2 : Singles dávají ve svém životě přednost alternativním formám partnerského života

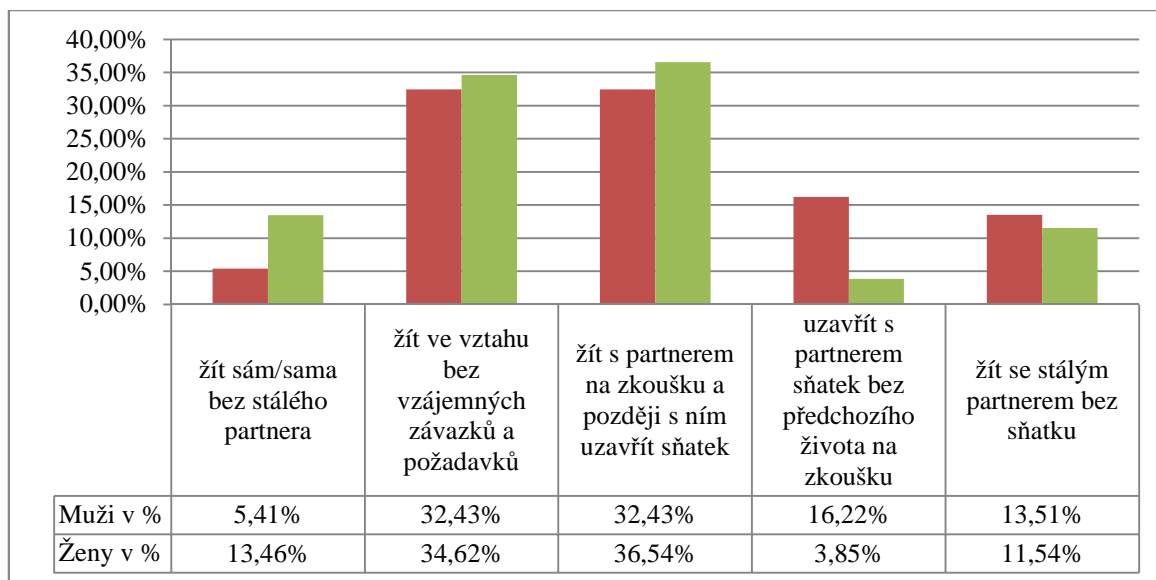
V odpovědi na otázku č.9 *Kterou z následujících možností považujete ve svém životě za nejlepší?* Respondenti označovali vždy jen jednu z možností

Tabulka 6 Co považují singles ve svém životě za nejlepší

Celkem 30 respondentů, tj. 33,71% vybralo za nejlepší možnost ve svém životě *žít ve vztahu bez vzájemných závazků a požadavků* a 9 respondentů, tj. 10,11 % považují život bez stálého partnera za nejlepší možnost ve svém životě. Toto zjištění také koresponduje s výzkumem *Představy* z roku 2000 ze kterého vyplynulo, že pouze 2,2% mladých lidí chtějí žít bez stálého partnera. (Linková, 2002, s.45)

Kohabitace je obecně brána jako pozitivní zkušenost, lze tedy předpokládat, že nesezdané soužití s sebou nese i nárůst pozitivních postojů k singlovství a s ním spojených nových a méně tradičních uspořádání partnerských vztahů, tak jak uvádí ve svém výzkumu Marcel Tomášek.

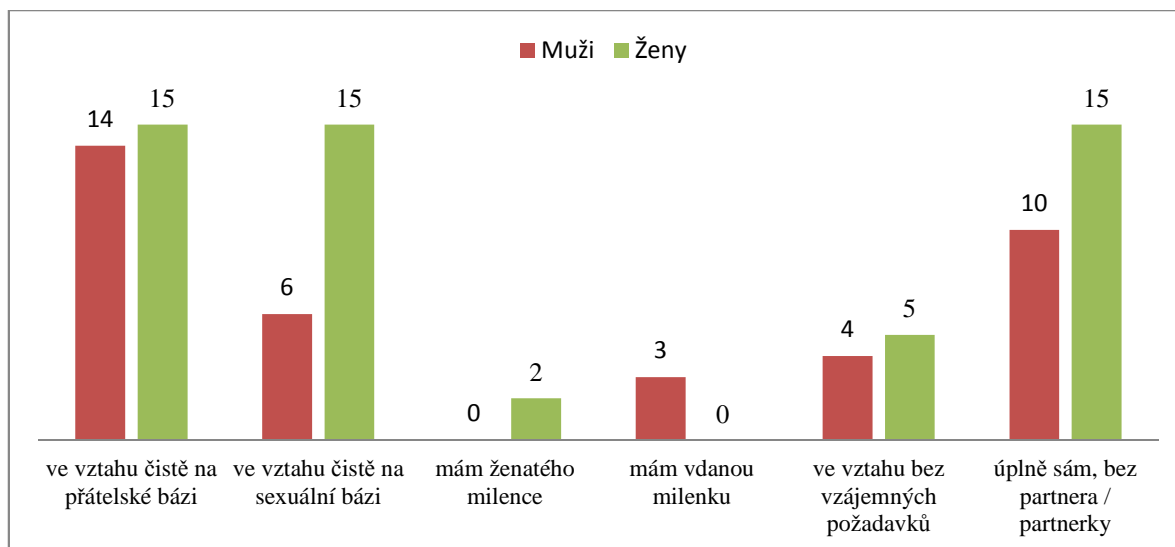
Tabulka 7 Co považují singles ve svém životě za nejlepší – genderové rozdíly

Výše uvedená tabulka zobrazuje získaná data z odpovědi v genderovém rozdělení. Z tabulky vyplývá, že není velkých rozdílů mezi muži a ženami při výběru možností *žít ve vztahu bez vzájemných závazků a požadavků* a *žít s partnerem na zkoušku a později s ním uzavřít sňatek*. Nejméně respondentů uvažuje o možnosti uzavřít s partnerem sňatek bez předchozího života na zkoušku. Tuto možnost si vybralo jako nejlepší pro svůj život jen 8 respondentů, z toho 6 mužů a 2 ženy. Zde jsou již patrné genderové rozdíly. Pouze 2 ženy, tedy 3,85% z celkového počtu respondentů uvažovala o této možnosti.

Druhou, nejméně uvažovanou možností v životě je *žít sám / sama bez stálého partnera*. Tuto možnost si zvolilo jako nejlepší pro svůj život 9 respondentů, z toho 2 muži, tj. 5,41% a 7 žen, tj. 13,46% z celkového počtu respondentů.

Také Marcel Tomášek ve svém sociologickém výzkumu uvádí, že z rozhovorů realizovaných ve výzkumu vyplynulo, že výrazná část lidí, kteří se sami označují jako single, tj. bez partnera/partnerky, udržují nějakou formu pravidelných a často dlouhodobých vztahů

Respondenti v otázce číslo 11 vybírali možnost, v jakém vztahu momentálně žijí. Je zajímavé, že pouze 27,03% mužů a 28,85% žen uvedlo, že žijí úplně sami, i když na úvodní otázku zda žijí sami, odpověděli, že ano. Velká většina, a to 72,97% mužů a 71,15% žen udržuje určitou formu alternativního vztahu, tedy nežijí úplně sami.

Tabulka 8 V jakém vztahu momentálně singles žijí**Tabulka 9** V jakém vztahu momentálně singles žijí – procentní rozdělení

Jak momentálně žijete	Muži	Ženy	Muži (%)	Ženy (%)
ve vztahu čistě na přátelské bázi	14	15	37,84%	28,85%
ve vztahu čistě na sexuální bázi	6	15	16,22%	28,85%
mám ženatého milence	0	2	0,00%	3,85%
mám vdanou milenku	3	0	8,11%	0,00%
ve vztahu bez vzájemných požadavků	4	5	10,81%	9,62%
úplně sám, bez partnera / partnerky	10	15	27,03%	28,85%
Součet	37	52	100,00%	100,00%

Jak je patrné z výše uvedených tabulek, není genderových rozdílů mezi muži a ženami v případě, kdy udržují vztah s ženatým milencem, či vdanou milenkou. Je zajímavé, jak velký rozdíl je mezi muži a ženami, kteří žijí ve vztahu pouze na sexuální bázi. U žen je to více než dvojnásobné množství, tedy 6 mužů a 15 žen. Nejvíce mužů, 37,84%, kteří se sami označují za singles žije ve vztahu čistě na přátelské bázi.

Ve vztahu bez vzájemných požadavků a závazků žije pouhých 10,81% mužů a 9,62% žen. Přitom více než třetina všech respondentů považuje tento způsob soužití pro svůj život za nejlepší. Celkem 32,43% mužů a 34,62% žen. Viz srovnání s tabulkou číslo 7.

Hypotéza, že singles dávají ve svém životě přednost alternativním formám partnerského života, byla **verifikována**.

4.3 Vliv výchovy

Tabulka 10 Rodinná charakteristika

Máte sourozence?			Vaši rodiče se rozvedli?			Narodil/a jste se svobodné matce bez stálého partnera?		
Ano	79	88,76%	Ano	18	20,22%	Ano	2	2,25%
Ne	10	11,24%	Ne	71	79,78%	Ne	87	97,75%
Σ	89	100,00%		89	100,00%		89	100,00%

<p>Ne 11 % Ano 89 %</p>	<p>Ano 20% Ne 80%</p>	<p>Ano 2% Ne 98%</p>
-----------------------------	---------------------------	--------------------------

Téměř 89% respondentů mělo sourozence, nežili tedy v dětství jako jedináčci. Pouhým osmnácti respondentům se rodiče rozvedli, což představuje 20,22% a pouze dva respondenti uvedli, že se narodili svobodné matce bez stálého partnera. Nepotvrdil se tedy možný předpoklad sociální dědičnosti v utváření specifického individualizačního habitu.

Dalo by se předpokládat, že vysoká rozvodovost zahrnující vedle bezprostředního nárůstu rozvedených jednotlivců s sebou nesla ve stále větším segmentu společnosti prosazování se jako normy právě singlovského života, spíše než života v páru, respektive života jednotlivého rodiče, nejčastěji matky s dětmi.

I když se může nabízet interpretace reprodukce individualizačního habitu skrze přímou sociální dědičnost, je za tímto jevem hlubší komplexita (Tomášek, 2006b, s.14)

Tabulka 11 Rozdělení vzdělání rodičů

Vzdělání	Otec		Matka		Rodiče celkem	
Základní	5	5,62%	8	8,99%	13	7,30%
Bez maturity	32	35,96%	26	29,21%	58	32,58%
Středoškolské s maturitou	26	29,21%	39	43,82%	65	36,52%
Vysokoškolské	26	29,21%	16	17,98%	42	23,60%
Σ	89	100,00%	89	100,00%	178	100,00%

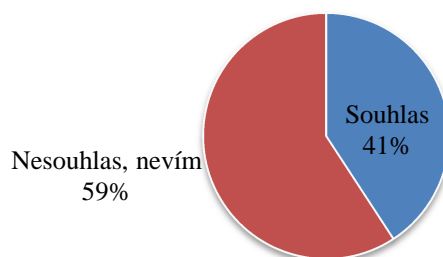
Zajímavé je srovnání vzdělání samotných respondentů v tabulce číslo 1 se vzděláním jejich rodičů. Zatímco rodiče respondentů měli v 7,30% pouze základní vzdělání, ze samotných respondentů pouhé základní vzdělání neměl nikdo. Bez maturity bylo celkem 5 respondentů, což je 5,61%, zatímco u rodičů je to celkem 32,58%. Maturitu mělo celkem 60 respondentů, tedy 67,41% a jejich rodičů pouze 36,52%. Pouze u vysokoškolského vzdělání není zásadní rozdíl mezi respondenty, kteří měli VŠ vzdělání z 26,96% a rodiči s 23,60%. Z údajů je patrná výrazná mezigenerační stratifikace.

H3: Lidé žijící jako singles měli především shovívavý způsob výchovy v rodině

Tabulka 12 Komponent požadavků ve výchově

Komponent požadavků	určitě ano		spíše ano		nevím		spíše ne		určitě ne		Σ
Σ	120	13,48%	243	27,30%	85	9,55%	288	32,36%	154	17,30%	890
	363		40,79%		527		59,21%				

Komponent požadavků

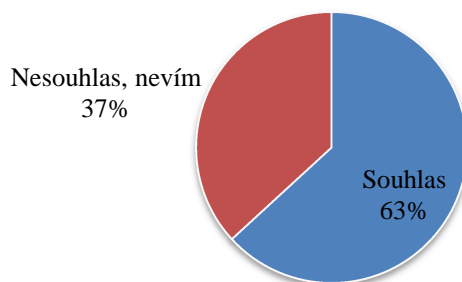

V otázce č.16 *Jaký je váš názor na výchovu ve vaší rodině* respondenti označovali do sloupců míru souhlasu či nesouhlasu s existencí stylu výchovy označované jako *shovívavé*. Celkem 19 složek výchovy představovalo Komponent požadavků, a to 10 složek a dále 9 složek představovalo Kladný komponent výchovy. Respondenti zvolili možnost *určitě ano* ve 120 odpovědích a *spíše ano* ve 243 odpovědích, což je dohromady ve 363 odpovědích z 890 celkových možných odpovědí ve složkách výchovy představující Kladný komponent výchovy, to je tedy celkem ve 40,79%. Odpověď *nevím, spíše ne* a *určitě ne* zvolili respondenti ve 527 odpovědích, což je ve 59,21%. Z uvedených dat tedy vyplývá, že respondentům při výchově v dětství nebyly předkládány buď žádné, nebo malé požadavky.

Tabulka 13 Kladný komponent výchovy

Kladný komponent výchovy	určitě ano		spíše ano		nevím		spíše ne		určitě ne		Σ
Σ	190	21,35%	316	35,51%	100	11,24%	159	17,87%	36	4,04%	801
	506		63,17%		295		36,83%				

Kladný komponent výchovy

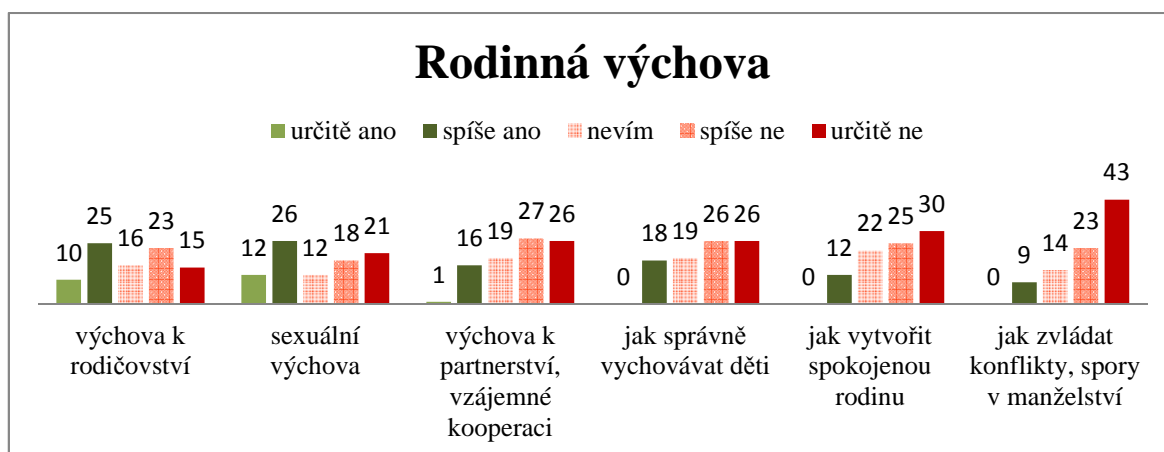
Respondenti zvolili možnost *určitě ano* ve 190 odpovědích a *spíše ano* ve 316 odpovědích, což je celkem v 506 odpovědích z 801 celkových možných odpovědí ve složkách výchovy představujících Kladný komponent výchovy, to je tedy celkem ve 63,17%. Odpověď *nevím, spíše ne* a *určitě ne* zvolili respondenti ve 295 odpovědích, což je 36,83%. Je tedy patrné, že rodičovská výchova singles v dětství se vyznačovala z větší části přijímáním dítěte, silnou emoční podporou ze strany rodiče a porozuměním.

Hypotéza, že lidé žijící jako singles, měli především shovívavý způsob výchovy v rodině, byla **verifikována**.

H4: Lidé žijící jako singles neměli ve škole výchovou k partnerství a rodičovství

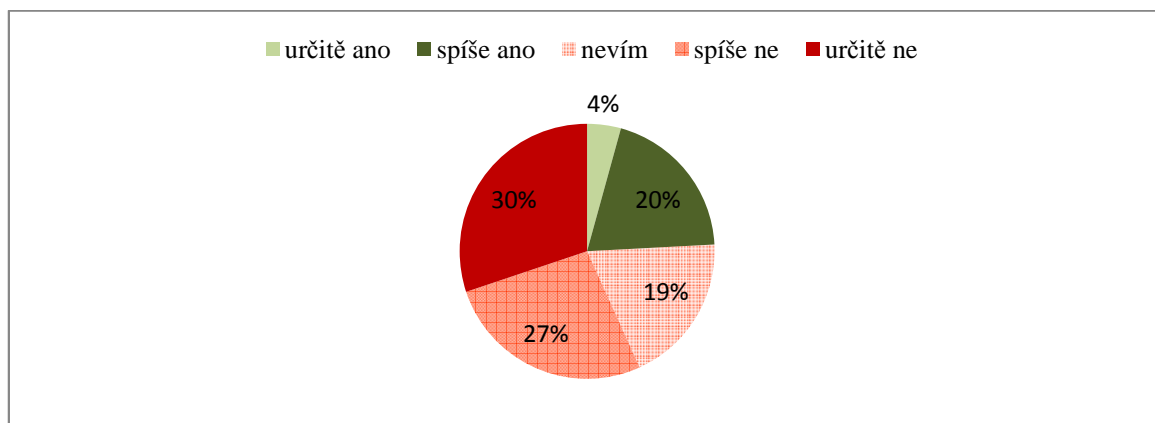
Respondenti v otázce č.17 *Z čeho se skládala rodinná výchova ve vaší škole?* označovali odpověď v rozsahu *určitě ano až určitě ne* u jednotlivých složek z Rámcového vzdělávacího programu z oddílu Etická výchova.

Tabulka 14 Rodinná výchova

Tabulka 15 Rodinná výchova – procentní vyjádření

Rodinná výchova	určitě ano		spíše ano		nevím		spíše ne		určitě ne		Σ
výchova k rodičovství	10	11,24%	25	28,09%	16	17,98%	23	25,84%	15	16,85%	89
sexuální výchova	12	13,48%	26	29,21%	12	13,48%	18	20,22%	21	23,60%	89
výchova k partnerství, vzájemné kooperaci	1	1,12%	16	17,98%	19	21,35%	27	30,34%	26	29,21%	89
jak správně vychovávat děti	0	0,00%	18	20,22%	19	21,35%	26	29,21%	26	29,21%	89
jak vytvořit spokojenou rodinu	0	0,00%	12	13,48%	22	24,72%	25	28,09%	30	33,71%	89
jak zvládat konflikty, spory v manželství	0	0,00%	9	10,11%	14	15,73%	23	25,84%	43	48,31%	89
<i>součet</i>	23	4,31%	106	19,85%	102	19,10%	142	26,59%	161	30,15%	534
	129		24,16%		405		75,84%				

Tabulka 16 Rodinná výchova – grafické vyjádření

Tak jak je uvedeno v tabulkách číslo 14 až 16 pouze 24,16 % respondentů souhlasilo (odpověděli určitě ano a spíše ano) s existencí jednotlivých složek rodinné výchovy ve škole. Respondentů, kteří nesouhlasili s existencí rodinné výchovy ve školách, tedy že odpovídali nevím, spíše ne, určitě ne bylo celkem 75,84% z celkového počtu odpovědí.

Škála odpovědí byla chápána jako kontinuum. Jednotlivým odpovědím byla přisouzena číselná hodnota: 1= určitě ano, 2= spíše ano, 3= nevím, 4= spíše ne, 5= určitě ne. Nejčastější úroveň sledovaného znaku byla vyjádřena prostřednictvím modusu. Tak, jak vyplývá z tabulky v příloze číslo 5 nejčastější odpovědi respondentů u složek rodinné výchovy Výchova k rodičovství a sexuální výchova je 2= spíše ano. Respondenti nejčastěji odpovídali 5= určitě ne u složek výchovy: jak správně vychovávat děti, jak vytvořit spokojenou rodinu, jak zvládat konflikty, spory v manželství. To, že Rodinná výchova obsahovala výchovu k partnerství, vzájemné kooperaci, respondenti spíše nesouhlasili, tedy volili nejčastěji odpověď 4= spíše ne

Rodinná výchova je vyučovací předmět zařazený v naší republice v 6. - 9. ročníku základních škol s rozsahem 2 hodin výuky týdně. Tento předmět je obsahově zaměřen na témata vztahující se k založení a fungování manželství a rodiny, péči o děti, zdraví a zdravou výživu, sexuální výchovu a prevenci zneužívání návykových látek. Okruh „rodičovství“ je zařazen až na konec 9. ročníku a teprve závěrečné téma zní „výchova dětí

v rodině“. Opravdu velmi málo k tomu, aby se žák dověděl mnoho podstatných faktů k tak zodpovědnému úkolu jako je vychovávání dětí. (Knausová, 2000, s.194)

ZÁVĚR

Práce se zaměřuje z hlediska sociální pedagogiky ne na explicitní cíle výchovy, ale na reálný svět hodnot, v němž se odehrává socializace. Základní inspirací byla publikace sociálního pedagoga pana profesora Blahoslava Krause *Člověk, prostředí, výchova*, která je významným dílem v sociální pedagogice. Práce vychází z teorie, že vzdělání každého jedince se promítá do jeho způsobu života, ovlivňuje jeho hodnotovou orientaci, postoje a celý charakter. Postoje většinou přímo vycházejí ze základní hodnotové soustavy člověka, také hrají roli v sociálním přizpůsobení. Také Kraus považuje sociální pedagogiku za transdisciplinární disciplínu, s dominantním vztahem k sociologii.

Cílem této práce bylo zodpovědět, jaké jsou hodnotové orientace lidí, žijících jako singles. Z výzkumu vyplynulo, že singles z více než 80% považují ve svém životě za důležité strategie charakteristické jako silně individualistické. Přitom pouze jedna třetina respondentů staví na prvních místech důležitosti rodinné hodnoty a strategie. Přitom genderové rozdíly v postojích k vlastnímu životnímu stylu singles nebyly nijak zásadní. Jak se dalo předpokládat, genderový rozdíl byl především v potřebě mít děti, kde převládaly ženy, které považovali potřebu mít děti za důležitější než muži.

Téměř všichni, skoro 90% všech respondentů, považovalo za důležité žít si příjemně a život si užívat. Mít čas hlavně na své zájmy a koníčky považovalo za důležité 80% respondentů. Tyto údaje ukazují na značný individualistický přístup k vlastnímu životu. A je otázkou do jaké míry by v budoucnu tito respondenti byly ochotní při kohabitaci nebo v manželství slevit ze svých požadavků na příjemný život a přizpůsobit se partnerovi.

Také se potvrdilo, že singles vnímají silnou potřebu uplatnění na trhu práce, považují za velmi důležité podávat perfektní pracovní výkon.

Potvrdila se hypotéza, že lidé žijící jako singles měli v dětství především shovívavý styl výchovy. Tedy takový styl, který neklade na dítě příliš vysoké nároky a požadavky. Dítě je přijímáno takové, jaké je, se silnou emoční podporou. Určitě nelze mluvit o kauzalitě mezi stylem výchovy, ale lze mluvit o jisté korelaci mezi těmito jevy

Z pohledu sociální pedagogiky je považována rodinná výchova na školách za podstatnou součást výuky. Ze získaných dat je patrné, že respondenti připouštějí existenci sexuální výchovy. Ta však sama o sobě není dostačující pro budoucí život v páru.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BAUMAN, Zygmunt. Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie. dotisk 1.vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997, 233 s. ISBN 80-858-5014-1
- BECK, Ulrich. Riziková společnost: na cestě k jiné moderně. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 431 s. POST, 9. sv. ISBN 80-864-2932-6
- BLECHA, Branislav; Drotován, Michal. Analýza fenoménu singles v Evropě a na Slovensku. In Sociológia – Slovak Sociological Review, 2008, issue: 1/2008, str. 62-81. Dostupné z: http://www.humannageografia.sk/clanky/Fenomen_Singles_na_Slovensku_a_Europe.pdf
- DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele. 3.vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- GIDDENS, Anthony. Sociologie. Vyd. 1 Argo, 1999, 594 s. ISBN 80-720-3124-4
- GILLERNOVÁ, Ilona, Vladimír KEBZA a Milan RYMEŠ. Psychologické aspekty změn v české společnosti: člověk na přelomu tisíciletí. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 256 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4727-981
- GILLERNOVÁ Ilona. Způsob výchovy v současné české rodině z pohledu dospívajících chlapců a dívek. In HELLER, Daniel; PROCHÁZKOVÁ, Jana; SOBOTKOVÁ, Irena (ed.). Psychologické dny 2004 : Svět žen a svět mužů : polarita a vzájemné obohacování : sborník příspěvků z konference Psychologické dny, Olomouc 2004. ISBN 80-244-1059-1.
- HAVLÍK, Radomír. Sociologie výchovy a školy. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, 174 s. ISBN 80-717-8635-7
- HAYESOVÁ, Nicky. Základy sociální psychologie Přel. I. Štěpaníková. 1.vyd. Praha: Portál, 1998, 165 s. ISBN 80-717-8198-3
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. Psychologický slovník. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009, 774 s. ISBN 978-807-3675-691.
- HENDL, Jan. Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 583 s. ISBN 80-717-8820-1.
- HORÁKOVÁ, Naděžda. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online]. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/2005-2/co-je-pro-nas-v-zivote-dulezite>

HORKÁ, Hana a Alena HRDLIČKOVÁ. *Výchova pro 21. století: koncepce globální výchovy v podmínkách české školy*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 1998, 101 s. ISBN 80-859-3154-0.

JŮVA, Vladimír a Vladimír JŮVA. *Úvod do pedagogiky*. 3. dopl. vyd. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 1997, 108 s. ISBN 80-859-3139-7

KAISEROVÁ, Klára. *Samota jako partner*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2005. ISBN 80-204-1280-8

KALA, Lukáš. *Zelení singles: Analýza profilů environmentalistických seznamek*. Sociální studia[online] 2013, č. 1, str. 129–146. Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/?q=content/zelen%C3%ADsinglesanal%C3%BDzaprofil%C5%AFenvironmentalistick%C3%Bch-seznamek>

KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 2. upr. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1992. ISBN 80-901-0597-1

KNAUSOVÁ, Ivana. *Sborník příspěvků z I. mezinárodní konference uskutečněné ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU v Brně na téma Sociální pedagogika jako vědecká a společensky užitná disciplína*. Editor Libor Hřebíček. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2000, 434 s. ISBN 80-902-9360-3

KOHOUTEK, Rudolf. *Výchova k rodičovství: (metodický list pro výchovné poradce na ZŠ)*. Brno: Pedagogicko-psychologická poradna, 1986, 37 s.

KOTYZOVÁ, Pavla. *Specifika spotřebitelského segmentu singles a možnosti marketigové komunikace při uspokojování jejich potřeb*. 1. vyd. Žilina: Georg, 2011, 134 s. ISBN 978-80-89401-62-8

KRAUS, Blahoslav. *Sociální aspekty výchovy*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 1998, 165 s. ISBN 80-704-1841-9

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Editor Blahoslav Kraus, Věra Poláčková. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001, 199 s. ISBN 80-731-5004-2

MAREŠ, J., & Vlčková, K. (2013). *K metodologickým standardům kvantitativních studií v pedagogice: Jak psát o výzkumných zjištěních?* Pedagogická orientace, 23(4), 455–477.

PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů: analýza a metaanalýza dat*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1998, 270 s. ISBN 80-718-4569-8.

PETRUSEK, Miloslav a Jan BALON. Společnost naší doby: populární sociologie (ne)populárních problémů. Vyd. 1. Praha: Academia, 2011, 155 s. ISBN 978-80-200-1965-3.

SINGLY, François de. Sociologie současné rodiny. Vyd. 1. Překlad Stanislav Štech, Ludmila Šašková. Praha: Portál, 1999, 127 s. ISBN 80-717-8249-1

SOBOTKOVÁ, Irena. Psychologie rodiny. 2., přeprac. vyd. Praha: Portál, 2007, 219 s. ISBN 978-807-3672-508.

ŠANDEROVÁ, Jadwiga. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005, 209 s. ISBN 80-864-2940-7.

ŠŤASTNÁ, Anna, Jana Paloncyová. 2011. „První partnerská soužití českých žen a mužů a rostoucí význam kohabitací.“ Gender, rovné příležitosti, výzkum 12 (2): 16-29

TOMÁŠEK, Marcel. 2006a. „Singles a jejich vztahy; kvalitativní pohled na nesezdané a nekohabituující jednotlivce v České republice.“ Sociologický časopis / Czech Sociological Review 42 (1): 81-106

TOMÁŠEK, Marcel. 2006b. „K genderovým zdrojům individualizačního habitu.“ Gender, rovné příležitosti, výzkum 7 (1): 11-14

TOMÁŠEK, Marcel. 2003. „Singles v České republice – O aktuálně probíhajícím výzkumu“ Ročník 4, číslo 3-4/2003.“ Gender, rovné příležitosti, výzkum 4 (3): 5-7

TOURNIER, Paul. Osamělost mezi lidmi: (příčiny a důsledky, východiska a řešení osamělosti). 1. vyd. Praha: Návrat domů, 1998, 148 s. ISBN 80-854-9515-5

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CVVM Centrum pro výzkum veřejného mínění.

IVVM Institut pro výzkum veřejného mínění.

MU Masarykova univerzita.

UK FF Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Nenalezena položka seznamu obrázků.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Rozdělení respondentů.....	22
Tabulka 2 Rodinné hodnotové orientace	23
Tabulka 3 Jiné než rodinné hodnotové orientace.....	23
Tabulka 4 Kategorie - práce.....	24
Tabulka 5 Kategorie – individuální strategie.....	24
Tabulka 6 Co považují singles ve svém životě za nejlepší.....	26
Tabulka 7 Co považují singles ve svém životě za nejlepší – genderové rozdíly.....	27
Tabulka 8 V jakém vztahu momentálně singles žijí.....	28
Tabulka 9 V jakém vztahu momentálně singles žijí – procentní rozdělení	28
Tabulka 10 Rodinná charakteristika	29
Tabulka 11 Rozdělení vzdělání rodičů	30
Tabulka 12 Komponent požadavků ve výchově.....	30
Tabulka 13 Kladný komponent výchovy.....	31
Tabulka 14 Rodinná výchova	32
Tabulka 15 Rodinná výchova – procentní vyjádření.....	32
Tabulka 16 Rodinná výchova – grafické vyjádření.....	33

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 Rodinné hodnoty

Příloha č.2 Jiné než rodinné hodnoty

Příloha č.3 Kategorie - práce

Příloha č.4 Kategorie – individuální strategie

Příloha č.5 Rodinná výchova

Příloha č.6 Dotazník

Příloha č.7 Odpovědi z dotazníku

Příloha č.1 Rodinné hodnotové orientace

Vdát se, oženit se (být ženatý, vdaná)	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	4	2	10,81%	3,85%	4	2	10,81%	3,85%
	2	5	3	13,51%	5,77%	9	5	24,32%	9,62%
	3	3	7	8,11%	13,46%	12	12	32,43%	23,08%
	4	8	8	21,62%	15,38%	20	20	54,05%	38,46%
	5	3	6	8,11%	11,54%	23	26	62,16%	50,00%
	6	6	15	16,22%	28,85%	29	41	78,38%	78,85%
	7	8	11	21,62%	21,15%	37	52	100,00%	100,00%
	Součet	37	52	100,00%	100,00%				

Mít děti	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	2	10	5,41%	19,23%	2	10	5,41%	19,23%
	2	3	4	8,11%	7,69%	5	14	13,51%	26,92%
	3	7	4	18,92%	7,69%	12	18	32,43%	34,62%
	4	9	4	24,32%	7,69%	21	22	56,76%	42,31%
	5	4	13	10,81%	25,00%	25	35	67,57%	67,31%
	6	5	7	13,51%	13,46%	30	42	81,08%	80,77%
	7	7	10	18,92%	19,23%	37	52	100,00%	100,00%
	Součet	37	52	100,00%	100,00%				

Mít stálého partnera	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	12	20	32,43%	38,46%	12	20	32,43%	38,46%
	2	8	15	21,62%	28,85%	20	35	54,05%	67,31%
	3	7	3	18,92%	5,77%	27	38	72,97%	73,08%
	4	3	4	8,11%	7,69%	30	42	81,08%	80,77%
	5	5	3	13,51%	5,77%	35	45	94,59%	86,54%
	6	0	4	0,00%	7,69%	35	49	94,59%	94,23%
	7	2	3	5,41%	5,77%	37	52	100,00%	100,00%
	Součet	37	52	100,00%	100,00%				

Legenda : Pořadí důležitosti 1 = nejdůležitější 7 = nejméně důležité

Příloha č.2 Jiné, než rodinné hodnotové orientace

Dosáhnout co nejvyššího vzdělání	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	9	8	24,32%	15,38%	9	8	24,32%	15,38%
	2	8	13	21,62%	25,00%	17	21	45,95%	40,38%
	3	6	15	16,22%	28,85%	23	36	62,16%	69,23%
	4	5	8	13,51%	15,38%	28	44	75,68%	84,62%
	5	1	3	2,70%	5,77%	29	47	78,38%	90,38%
	6	4	4	10,81%	7,69%	33	51	89,19%	98,08%
	7	4	1	10,81%	1,92%	37	52	100,00%	100,00%
	<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

Věnovat se svým zálibám	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	15	10	40,54%	19,23%	15	10	40,54%	19,23%
	2	11	22	29,73%	42,31%	26	32	70,27%	61,54%
	3	5	10	13,51%	19,23%	31	42	83,78%	80,77%
	4	3	2	8,11%	3,85%	34	44	91,89%	84,62%
	5	2	7	5,41%	13,46%	36	51	97,30%	98,08%
	6	1	1	2,70%	1,92%	37	52	100,00%	100,00%
	7	0	0	0,00%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
	<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

Žít pestrým společenským životem	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	9	3	24,32%	5,77%	9	3	24,32%	5,77%
	2	6	11	16,22%	21,15%	15	14	40,54%	26,92%
	3	11	18	29,73%	34,62%	26	32	70,27%	61,54%
	4	4	9	10,81%	17,31%	30	41	81,08%	78,85%
	5	3	4	8,11%	7,69%	33	45	89,19%	86,54%
	6	1	5	2,70%	9,62%	34	50	91,89%	96,15%
	7	3	2	8,11%	3,85%	37	52	100,00%	100,00%
	<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

Příloha č.2 Jiné, než rodinné hodnotové orientace

Dosáhnout úspěchu v zaměstnání	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost		
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1	10	8	27,03%	15,38%	10	8	27,03%	15,38%
	2	8	23	21,62%	44,23%	18	31	48,65%	59,62%
	3	11	10	29,73%	19,23%	29	41	78,38%	78,85%
	4	4	6	10,81%	11,54%	33	47	89,19%	90,38%
	5	1	2	2,70%	3,85%	34	49	91,89%	94,23%
	6	2	3	5,41%	5,77%	36	52	97,30%	100,00%
	7	1	0	2,70%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
	<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

Legenda : Pořadí důležitosti 1 = nejdůležitější 7 = nejméně důležité

Příloha č.3 Kategorie – práce

pracovat v kolektivu sympatických lidí	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Pořadí								
velmi důležité	14	23	37,84%	44,23%	14	23	37,84%	44,23%
spíše důležité	13	24	35,14%	46,15%	27	47	72,97%	90,38%
nevím	4	3	10,81%	5,77%	31	50	83,78%	96,15%
spíše nedůležité	4	2	10,81%	3,85%	35	52	94,59%	100,00%
zcela nedůležité	2	0	5,41%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

zajímavá práce, která by mě bavila	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Pořadí								
velmi důležité	20	35	54,05%	67,31%	20	35	54,05%	67,31%
spíše důležité	12	16	32,43%	30,77%	32	51	86,49%	98,08%
nevím	2	1	5,41%	1,92%	34	52	91,89%	100,00%
spíše nedůležité	2	0	5,41%	0,00%	36	52	97,30%	100,00%
zcela nedůležité	1	0	2,70%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

podávat perfektní pracovní výkon	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Pořadí								
velmi důležité	5	12	13,51%	23,08%	5	12	13,51%	23,08%
spíše důležité	28	33	75,68%	63,46%	33	45	89,19%	86,54%
nevím	1	4	2,70%	7,69%	34	49	91,89%	94,23%
spíše nedůležité	2	3	5,41%	5,77%	36	52	97,30%	100,00%
zcela nedůležité	1	0	2,70%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

mít vlastní firmu, být svým páнем	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Pořadí								
velmi důležité	5	2	13,51%	3,85%	5	2	13,51%	3,85%
spíše důležité	12	12	32,43%	23,08%	17	14	45,95%	26,92%
nevím	8	11	21,62%	21,15%	25	25	67,57%	48,08%
spíše nedůležité	5	18	13,51%	34,62%	30	43	81,08%	82,69%
zcela nedůležité	7	9	18,92%	17,31%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

Příloha č.4 Kategorie – individuální strategie

mít hezké věci, které nemá každý	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži
velmi důležité	5	3	13,51%	5,77%	5	3	13,51%	5,77%
spíše důležité	5	7	13,51%	13,46%	10	10	27,03%	19,23%
nevím	11	7	29,73%	13,46%	21	17	56,76%	32,69%
spíše nedůležité	9	23	24,32%	44,23%	30	40	81,08%	76,92%
zcela nedůležité	7	12	18,92%	23,08%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

vydělávat hodně peněz	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži
velmi důležité	8	8	21,62%	15,38%	8	8	21,62%	15,38%
spíše důležité	19	38	51,35%	73,08%	27	46	72,97%	88,46%
nevím	3	2	8,11%	3,85%	30	48	81,08%	92,31%
spíše nedůležité	7	4	18,92%	7,69%	37	52	100,00%	100,00%
zcela nedůležité	0	0	0,00%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

žít příjemně, užívat si	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži
velmi důležité	14	17	37,84%	32,69%	14	17	37,84%	32,69%
spíše důležité	18	29	48,65%	55,77%	32	46	86,49%	88,46%
nevím	1	4	2,70%	7,69%	33	50	89,19%	96,15%
spíše nedůležité	4	2	10,81%	3,85%	37	52	100,00%	100,00%
zcela nedůležité	0	0	0,00%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

mít čas hlavně na koníčky, zájmy	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži
velmi důležité	12	10	32,43%	19,23%	12	10	32,43%	19,23%
spíše důležité	18	34	48,65%	65,38%	30	44	81,08%	84,62%
nevím	2	3	5,41%	5,77%	32	47	86,49%	90,38%
spíše nedůležité	5	5	13,51%	9,62%	37	52	100,00%	100,00%
zcela nedůležité	0	0	0,00%	0,00%	37	52	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	37	52	100,00%	100,00%				

Příloha č.4 Kategorie – individuální strategie

Žít zajímavý, vzrušující život	Absolutní četnost		Relativní četnost		Absolutní kumulovaná četnost		Relativní kumulovaná četnost	
	Pořadí	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži
velmi důležité	11	9	31,43%	17,65%	11	9	31,43%	17,65%
spíše důležité	15	21	42,86%	41,18%	26	30	74,29%	58,82%
nevím	2	7	5,71%	13,73%	28	37	80,00%	72,55%
spíše nedůležité	7	14	20,00%	27,45%	35	51	100,00%	100,00%
zcela nedůležité	0	0	0,00%	0,00%	35	51	100,00%	100,00%
<i>Součet</i>	<i>35</i>	<i>51</i>	<i>100,00%</i>	<i>100,00%</i>				

Příloha č.5 Rodinná výchova

Odpověď	sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6	Odpověď	sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6	Odpověď	sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6
1	5	2	4	5	5	5	30	2	3	3	3	3	3	60	3	2	3	3	3	3
2	3	3	3	3	3	3	31	4	5	2	2	3	5	61	4	3	2	3	3	5
3	5	5	5	5	5	5	32	5	5	5	5	5	5	62	4	4	4	4	4	4
4	1	4	4	2	3	3	33	2	2	5	5	5	5	63	5	5	5	5	5	5
5	3	3	3	3	3	3	34	4	1	5	5	5	5	64	4	4	5	5	5	5
6	4	4	4	4	4	4	35	5	4	5	5	5	5	65	2	3	2	2	2	3
7	5	5	5	5	5	5	36	4	4	4	4	4	4	66	1	1	3	3	2	4
8	5	5	5	5	5	5	37	3	3	3	3	3	3	67	4	5	5	3	3	5
9	2	2	5	5	5	5	38	4	1	5	5	5	5	68	3	3	3	3	3	3
10	2	2	4	4	4	4	39	4	5	4	4	4	5	69	2	2	3	2	2	2
11	2	2	4	2	4	5	40	2	3	4	3	3	2	70	2	5	4	2	2	4
12	4	4	4	4	4	4	41	5	5	5	5	5	5	71	1	1	2	4	5	5
13	5	5	5	5	5	5	42	2	4	3	4	4	5	72	3	3	3	3	3	3
14	4	5	5	5	5	5	43	4	1	3	4	4	4	73	2	2	4	2	4	5
15	1	2	3	2	3	4	44	1	1	5	5	5	5	74	2	2	2	2	2	2
16	4	2	4	2	2	3	45	5	4	4	5	5	5	75	2	2	3	3	3	5
17	1	4	4	4	4	4	46	2	2	2	2	2	2	76	4	4	4	4	4	4
18	3	5	5	5	5	5	47	3	2	5	4	5	5	77	3	4	4	5	5	5
19	4	4	4	4	4	4	48	5	5	5	5	5	5	78	1	1	4	4	4	4
20	4	5	2	2	2	2	49	4	2	3	4	4	5	79	3	3	3	3	3	3
21	4	2	4	4	4	4	50	1	1	4	4	4	4	80	3	2	2	3	3	4
22	2	4	2	4	2	2	51	3	3	3	3	3	3	81	3	2	4	3	3	5
23	2	2	2	4	4	5	52	1	2	2	2	3	4	82	4	5	5	5	5	5
24	2	2	4	2	4	5	53	4	5	2	2	3	2	83	3	2	3	4	4	5
25	5	5	5	5	5	5	54	2	2	2	5	5	5	84	2	1	2	3	3	3
26	3	3	3	3	3	3	55	3	2	5	4	4	4	85	2	4	4	2	2	4
27	2	1	4	2	4	5	56	2	4	4	4	4	4	86	5	5	5	5	5	5
28	2	1	5	4	5	2	57	2	2	3	4	4	4	87	5	5	5	5	5	5
29	4	4	4	3	5	5	58	2	2	2	4	2	2	88	4	4	2	2	2	4
							59	1	1	1	4	4	4	89	5	5	5	5	5	5
														\hat{x}	2	2	4	5	5	5
															5					

Legenda: Sloupec 1- výchova k rodičovství, 2- sexuální výchova, 3- výchova k partnerství, vzájemné kooperaci, 4- jak správně vychovávat děti, 5- jak vytvořit spokojenou rodinu, 6- jak zvládat konflikty a spory v manželství

Fenomén singles

Tento dotazník slouží pouze pro účely sepsání bakalářské práce. Jeho vyplnění je zcela anonymní.

*Povinné pole

1. **Kolik je vám let? ***

.....

2. **Jste muž / žena ? ***

Označte jen jednu elipsu.

Muž

Žena

3. **Žijete bez stálého partnera/ partnerky? ***

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

4. **Byl/a jste někdy vdaná / ženatý? ***

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

5. **Kde momentálně bydlíte ? ***

Označte jen jednu elipsu.

Na vesnici

Ve městě

6. **Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? ***

Označte jen jednu elipsu.

Základní

Bez maturity (např.učiliště apod.)

Středoškolské s maturitou

Vysokoškolské

7. **Máte vlastní zdroj příjmů? ***

Odpovězte NE pokud jste závislý na podpoře vaší rodiny, ANO v ostatních případech
Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

8. **Co je pro vás v životě nejdůležitější ***

Označte ve sloupcích vždy jednou dle pořadí: 1= nejdůležitější, 7= nejméně důležité
Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5	6	7
Vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dosáhnout co nejvyššího vzdělání	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Věnovat se svým zálibám	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mít děti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mít stálého partnera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Žít pestrým společenským životem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dosáhnout úspěchu v zaměstnání	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. **Kterou z následujících možností považujete pro svůj život za nejlepší? ***

Označte jen jednu elipsu.

Žít sám/sama bez stálého partnera

Žít se stálým partnerem bez sňatku

Žít s partnerem "na zkoušku" a později s ním uzavřít sňatek

Uzavřít s partnerem sňatek bez předchozího života na zkoušku

Žít ve vztahu bez vzájemných závazků a požadavků

10. **Ohodnoťte jaký má pro vás význam: ***

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Velmi důležité	Spíše důležité	Nevím	Spíše nedůležité	Zcela nedůležité
Žít ve spokojené rodině	☐	☐	☐	☐	☐
Mít přátele, s nimiž si rozumím	☐	☐	☐	☐	☐
Zajímavá práce, která by mě bavila	☐	☐	☐	☐	☐
Mít nerušené soukromí	☐	☐	☐	☐	☐
Vydělávat hodně peněz	☐	☐	☐	☐	☐
Žít příjemně, užívat si	☐	☐	☐	☐	☐
Mít stálého partnera	☐	☐	☐	☐	☐
Podávat perfektní pracovní výkon	☐	☐	☐	☐	☐
Mít čas hlavně na koníčky, zájmy	☐	☐	☐	☐	☐
Žít zajímavý, vzrušující život	☐	☐	☐	☐	☐
Mít hezké věci, které nemá každý	☐	☐	☐	☐	☐
Mít děti	☐	☐	☐	☐	☐
Mít vlastní firmu, být svým pánem	☐	☐	☐	☐	☐
Pracovat v kolektivu sympatických lidí	☐	☐	☐	☐	☐

11. **Momentálně žijete ***

můžete označit i více možností, popřípadě uvést vlastní

Označte jen jednu elipsu.

- úplně sám, bez partnera / partnerky
- ve vztahu čistě na přátelské bázi
- ve vztahu čistě na sexuální bázi
- Mám ženatého milence
- Mám vdanou milenku
- ve vztahu bez vzájemných požadavků a závazků
- Jiné:

12. **Máte sourozence? ***

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne

13. **Vaši rodiče se rozvedli? ***

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne

14. **Jaké vzdělání měli vaši rodiče? ***

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Základní	Bez maturity	Středoškolské s maturitou	Vysokoškolské	Nevím
Matka	☐	☐	☐	☐	☐
Otec	☐	☐	☐	☐	☐

15. **Narodil/a jste se svobodné matce bez stálého partnera? ***

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

16. **Jaký je váš názor na výchovu ve vaší rodině?**

Vyplňte i v případě, že vás vychovával pouze jeden rodič

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Určitě ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Určitě ne
Měli opravdu zájem o to, co dělám	☐	☐	☐	☐	☐
Jednali se mnou přátelsky	☐	☐	☐	☐	☐
Byli ke mě velmi přísní	☐	☐	☐	☐	☐
Podrobně mi určovali, jak mám co dělat	☐	☐	☐	☐	☐
Chtěli vždy přesně vědět, co a jak dělám	☐	☐	☐	☐	☐
Považovali za důležité vše, co mne zajímalo a co jsem měla ráda	☐	☐	☐	☐	☐
Brali mé názory a přání vážně	☐	☐	☐	☐	☐
Často jsme se spolu zasmáli a měli dobrou náladu	☐	☐	☐	☐	☐
Očekávali, že je okamžitě poslechnu	☐	☐	☐	☐	☐
Snažili se rozhodovat za mě	☐	☐	☐	☐	☐
Bylo pro mě příjemné dělat s nimi společně nějakou práci	☐	☐	☐	☐	☐
stále mi něco přikazovali a zakazovali	☐	☐	☐	☐	☐
Zakazovali mi běhat venku s dětmi, a dělat to, co ostatní děti	☐	☐	☐	☐	☐
Důvěřovali mi	☐	☐	☐	☐	☐
Přísně požadovali, abych měl/a jen nejlepší prospěch ve škole	☐	☐	☐	☐	☐
Přísně mě trestali	☐	☐	☐	☐	☐
Když se u nás doma uvažovalo o tom, co dělat v neděli nebo o dovolené, nebo co koupit, brali ohled na moje návrhy a přání.	☐	☐	☐	☐	☐
Často mluvili o mých chybách.	☐	☐	☐	☐	☐
Když se mi něco nepovedlo, snažili se mě povzbudit a pomoci mi.	☐	☐	☐	☐	☐

17. Z čeho se skládala rodinná výchova ve vaší škole *

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	určitě ano	spíše ano	nevím	spíše ne	určitě ne
výchova k rodičovství	☐	☐	☐	☐	☐
sexuální výchova	☐	☐	☐	☐	☐
výchova k partnerství, vzájemné kooperaci	☐	☐	☐	☐	☐
jak správně vychovávat děti	☐	☐	☐	☐	☐
jak vytvořit spokojenou rodinu	☐	☐	☐	☐	☐
jak zvládat konflikty, spory v manželství	☐	☐	☐	☐	☐

Používá technologii

Příloha č.7 Odpovědi z dotazníku

A	B	C	D	E	F	G	Co je pro vás v životě nejdůležitější?							8	Ohodnoťte jaký má pro vás význam										21	22	23
							1	2	3	4	5	6	7		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18			
1 25	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	7	6	1	2	2	1	2	2	1	3	1	1	1	1	1	2	Ano	Ne			
2 32	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	5	7	2	1	2	2	2	5	1	1	1	1	1	1	2	2	Ano	Ne			
3 38	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	7	6	3	2	1	1	2	2	1	3	3	1	1	1	2	2	Ne	Ne			
4 30	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	4	1	2	5	2	2	3	3	1	1	2	1	1	1	4	4	Ano	Ano			
5 29	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	3	5	2	2	2	3	2	3	1	3	1	1	1	1	5	2	Ano	Ne			
6 25	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	5	2	1	1	1	3	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	Ano	Ne			
7 27	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	5	5	5	4	4	2	6	3	1	1	1	1	1	2	2	2	Ano	Ne			
8 29	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	7	2	7	1	1	4	2	2	4	2	1	1	1	3	1	2	Ano	Ne			
9 29	Žena	Ano	Na vesnici	1	Ano	Ne	3	1	1	4	2	2	2	3	1	1	1	1	1	2	5	2	Ano	Ne			
10 34	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	3	1	1	1	2	2	2	3	1	1	1	1	1	2	4	4	Ano	Ano			
11 26	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	5	5	5	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	Ano	Ano			
12 25	Muž	Ano	Na vesnici	3	Ano	Ne	3	3	2	4	3	3	4	3	1	1	1	1	3	3	4	2	Ano	Ne			
13 32	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	2	3	1	1	3	4	2	3	1	1	1	1	1	2	2	2	Ano	Ne			
14 40	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	1	2	2	2	6	2	3	1	1	1	1	2	1	3	2	Ano	Ne			
15 31	Žena	Ano	Na vesnici	1	Ano	Ne	7	1	1	3	3	6	1	5	1	1	1	1	1	1	2	2	Ano	Ne			
16 25	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	2	3	2	3	2	3	3	1	1	2	1	2	2	2	4	2	Ano	Ano			
17 40	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	4	3	2	3	2	3	3	5	1	2	1	1	2	2	3	2	Ano	Ne			
18 31	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	7	7	1	3	2	5	1	5	3	5	1	1	1	1	5	1	Ano	Ne			
19 27	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	4	2	6	2	2	2	2	3	3	2	1	3	3	2	2	Ano	Ano			
20 31	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	1	2	1	4	4	2	2	4	1	1	1	1	1	1	5	1	Ano	Ne			
21 34	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	6	7	4	4	6	4	6	3	4	4	1	1	1	1	1	2	Ano	Ne			
22 32	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	6	4	1	2	7	3	2	1	2	1	2	2	2	4	2	Ne	Ne			
23 37	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	6	2	2	3	6	3	4	1	3	4	1	3	3	5	2	Ne	Ano			
24 35	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	5	2	1	3	1	5	1	3	1	1	1	2	2	3	3	2	Ano	Ne			
25 36	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	5	4	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2	Ano	Ne			
26 32	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	7	6	3	1	2	2	1	2	5	4	1	1	3	3	1	Ano	Ano			
27 28	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	7	7	3	1	1	3	1	2	2	4	3	1	1	1	5	6	Ano	Ne			

28	32	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	4	3	1	4	4	7	6	4	1	1	1	2	4	5	2	Ano	Ne
29	27	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	3	2	1	2	2	4	2	4	1	1	1	1	1	4	2	Ano	Ne
30	28	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	3	3	1	1	3	3	2	2	1	1	1	1	1	3	1	Ano	Ne
31	26	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	4	1	1	4	3	5	2	3	1	1	1	1	2	4	2	Ne	Ne
32	40	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	7	5	5	5	3	5	5	2	1	2	1	1	2	2	4	Ne	Ne
33	33	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	4	1	3	1	1	1	1	3	1	1	2	1	2	2	2	Ano	Ano
34	40	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	7	1	2	2	4	1	2	1	5	1	2	1	1	2	Ne	Ne
35	28	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	7	5	1	2	2	3	3	3	1	1	1	1	2	4	3	Ano	Ano
36	38	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	6	6	2	5	2	6	2	3	1	3	1	1	1	2	1	Ne	Ne
37	27	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	5	5	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	Ano	Ano
38	38	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	3	4	1	1	1	3	3	3	1	1	1	2	2	3	2	Ano	Ne
39	39	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	3	1	6	5	7	4	2	1	1	1	2	2	3	3	Ano	Ne
40	40	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	4	3	3	1	1	1	1	1	2	3	3	1	2	2	3	Ne	Ne
41	38	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	5	5	3	5	5	2	2	2	4	4	1	4	5	2	Ne	Ne
42	28	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	6	4	4	2	2	4	2	1	1	1	1	1	2	3	2	Ano	Ne
43	40	Muž	Ano	Ve městě	1	Ano	Ne	7	7	5	7	1	2	1	4	3	4	4	4	4	3	3	Ano	Ne
44	39	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	6	6	6	6	5	3	6	3	1	1	2	1	2	4	2	Ano	Ne
45	33	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	6	5	6	1	1	4	2	3	4	3	1	2	3	1	Ano	Ne
46	40	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	2	5	5	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	2	2	Ano	Ne
47	26	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	1	5	4	2	3	4	2	3	1	1	1	2	2	2	3	Ano	Ano
48	31	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	3	7	7	1	5	5	3	2	5	5	5	2	2	4	4	Ano	Ano
49	25	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	4	4	4	2	2	3	1	3	1	1	1	1	2	2	3	Ne	Ne
50	30	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	4	1	1	3	2	3	2	1	1	1	2	2	2	1	4	Ano	Ne
51	30	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	6	1	2	3	2	4	4	5	1	1	2	1	3	4	3	Ano	Ano
52	39	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	4	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	3	1	Ano	Ano
53	27	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	7	1	3	2	1	3	2	3	2	4	1	2	2	1	2	Ne	Ne
54	27	Žena	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	4	5	1	2	1	3	2	3	1	1	1	2	2	5	1	Ano	Ne
55	30	Muž	Ano	Ve městě	3	Ano	Ne	2	3	2	6	1	1	1	3	1	1	1	2	2	1	3	Ano	Ne
56	35	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	5	5	2	2	2	3	3	1	1	2	2	2	2	5	2	Ano	Ne
57	25	Žena	Ano	Na vesnici	3	Ano	Ne	4	4	1	4	3	2	1	3	1	1	1	1	2	4	2	Ano	Ne
58	25	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	2	7	7	3	4	4	4	3	1	1	1	2	2	5	2	Ano	Ne
59	29	Muž	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	1	4	3	7	6	5	4	4	1	2	1	2	5	4	2	Ano	Ne
60	26	Muž	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	7	4	1	7	3	1	3	2	1	1	1	2	1	1	2	Ano	Ne
61	27	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	5	1	7	3	3	3	1	2	1	2	2	4	4	6	Ano	Ne
62	31	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	1	5	4	3	5	3	4	1	1	1	2	2	3	1	2	Ano	Ne
63	30	Žena	Ano	Na vesnici	2	Ano	Ne	6	5	2	3	3	2	1	5	1	2	1	1	3	2	4	Ano	Ano
64	40	Žena	Ano	Ve městě	2	Ano	Ne	6	6	5	4	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1	Ano	Ne

Legenda k tabulce odpovědí z dotazníku

Sloupec	Odpovědi vyznačené čísly					
	1	2	3	4	5	6
E	bez maturity	středoškolské s maturitou	vysokoškolské			
8	žít sám/sama bez stálého partnera	Žít ve vztahu bez vzájemných závazků a požadavků	Žít s partnerem "na zkoušku" a později s ním uzavřít sňatek nevím	Uzavřít s partnerem sňatek bez předchozího života na zkoušku na zkoušku	Žít se stálým partnerem bez sňatku	
9 až 20	velmi důležité	spíše důležité	nevím	spíše nedůležité	zcela nedůležité	
21	ve vztahu čistě na přátelské bázi	ve vztahu čistě na sexuální bázi	mám ženatého milence	mám vdanou milenku	ve vztahu bez vzájemných požadavků	úplně sám, bez partnera/partnečky
24 a 25	základní	bez maturity	středoškolské s maturitou nevím	vysokoškolské		
27 až 51	určitě ano	spíše ano		spíše ne	určitě ne	